

Brussels
Review

СПИНИТИ НАСТУП!

СПЕЦВИПУСК

РОМАН СУЩЕНКО, ВІТАЛІЙ ПОРТНИКОВ, ВОЛОДИМИР ОГРИЗКО,
РОЛАНД ФРОЙДЕНШТАЙН, РАСА ЮКНЯВІЧЕНЕ, РОБЕРТ БЕДРОНЬ,
ВІТОЛЬД ВАЩИКОВСЬКИЙ

ЖОВТЕНЬ-ЛИСТОПАД-ГРУДЕНЬ 2021

UA

Огляд Україна Брюссель

Видання – 10 грудня 2021
Журнал видається українською,
англійською, німецькою
та французькою мовами

Онлайн:

www.promoteukraine.org

Видавець:

НУО «Промоут Юкрейн»
www.promoteukraine.org

Адреса редакції:

Велика Житомирська 33,
Кабінет 611
01601 Київ
Україна

**Адреса бельгійської
НУО «Промоут Юкрейн»**

Фелдстраат 24
1731 Релегем
Бельгія
ISSN 2736-4313

Емейл:

info@promoteukraine.org

Головний редактор:

Марта Барандій

Редактори:

Наталія Річардсон,
Євгенія Коломієць-Людвіг,
Іванна Мальчевська, Софія Шевчук,
Наталія Карпенко, Марина Ярошевич

Ілюстрації та верстка:

Анна Черниш-Полторацька

Журнал «Огляд Україна Брюссель»
поширюється безкоштовно серед
аналітиків, фахівців, лідерів думок,
чиновників і політиків України та
Європейського Союзу.

*Відтворення матеріалів журналу
допускається лише з посиланням
на Журнал. Думки, висловлені ав-
торами у Журналі, не обов'язково
відображають позицію редакції.
Лише автор є відповідальним за
контент свого матеріалу. Автор
відповідає лише за матеріал, на-
даний мовою оригіналу. Переклад
статей зроблений третіми осо-
бами на замовлення редакції. Ви-
давець не несе відповідальності за
товари і послуги, що рекламують-
ся в публікаціях. Фотографії з від-
критих джерел.*

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Ми наближаємося до сезону
Різдвяних свят, європейці пла-
нують святкові зустрічі у ро-
динному колі, школи йдуть на
зимові канікули, і всі, природ-
но, зосереджуються на веселих
святкуваннях. Але цього року
може бути інакше. І це не пан-
демія COVID, якої європейці по-
винні боятися. Прислухайтеся
до сходу. Ви чуєте ці звуки? Це
звуки танків, літаків і сотень
тисяч російських військових,
які скупчуються на кордоні з
Україною. Це не «зимові вій-
ськові навчання». Це початок
наступного етапу війни Пу-
тіна проти України. І Європі
потрібно звернути увагу на за-
грозу подальшого вторгнення.

Ми присвячуємо спеціаль-
ний випуск нашого щоквар-
тального журналу повністю
висвітленню зростання ознак
того, що Росія планує пов-
номасштабно вторгнутися в
Україну і зробити Путіну по-
дарунок на сторіччя заснуван-
ня СРСР. Це більше не можна
ігнорувати.

Європа має прокинутися
і прислухатися до звуків, які
доносяться з нашого східного
кордону. Саме такі звуки мо-
жуть незабаром покотитися
Дніпром.

Марта Барандій

 twitter.com/MartaBarandiy

02 Слово Редакції

ПРОМОДУМКА ВІД СУЩЕНКА

04 Захід спроможний критично підвищити ціну російського нападу
Роман Сущенко

06 Війна Росії проти України триває вже восьмий рік
Катерина Братко

10 Час нарешті відкрити очі і...
Володимир Огризко

14 Путін прагне до «фінляндизації» України
Віталій Портников

18 Хаос як обов'язкова умова агресії
Михайло Самусь

22 «Гаряча» зима-2022: газократія vs демократія
Михайло Гончар

ІНТЕРВ'Ю

26 Ексголова Служби зовнішньої розвідки України, генерал армії Микола Маломуж: «Путін може претендувати на всю Україну»
Катерина Братко

30 Аргументи «за» і «проти»: чи справді Росія готує повномасштабне вторгнення до України?
Степан Назаренко

32 План чи збіг обставин?

36 Сеанс одночасної гри
Олександр Краєв

40 Проактивність і зміна мислення для України
Олевс Нікерс

42 Зловмисний план Путіна проти України: сприятливі та перешкоджаючі фактори
Марина Ярошевич

ІНТЕРВ'Ю

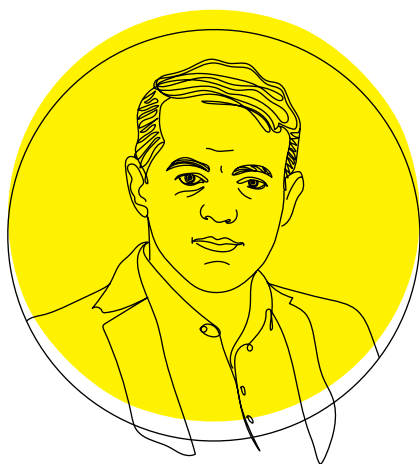
46 Роланд Фройденштайн: «Путін відчуває слабкість Заходу»

КОМЕНТАРІ

48 Війна чи черговий маневр? Що загрожує Україні?

*Вітольд Ващиковський,
Раса Юкнявічене, Роберт Бедрон,
Віола Фон Крамон-Таубадель,
Роман Лозинський,
Аляксандр Мілінкевич,
Андреас Умланд,
Ярослав Чорногор, Давід Стулік,
Ілля Пономаренко,
Даніель Шеліговскі*

ЗАХІД СПРОМОЖНИЙ КРИТИЧНО ПІДВИЩИТИ ЦІНУ РОСІЙСЬКОГО НАПАДУ

**РОМАН СУЩЕНКО
– ВІДОМІЙ
УКРАЇНСЬКИЙ
ЖУРНАЛІСТ,
КОЛИШНІЙ
ПОЛІТВ'ЯЗЕНЬ
КРЕМЛЯ, ГОЛОВА
ЧЕРКАСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ
ОРГАНІЗАЦІЇ ПАРТІЇ
«ЄВРОПЕЙСЬКА
СОЛІДАРІСТЬ»**

Україна вкотре стоїть перед серйозною загрозою російського масштабного вторгнення. Про його високу ймовірність аргументовано пишуть журналісти, занепокоєно заявляють політики, так її оцінюють військові експерти. Упродовж останніх місяців усі фіксують проактивні дії російських спецслужб та спецпризначенців, які відпрацьовують сценарії забезпечення наступальних десантних операцій регулярних військових частин із новою якістю.

Москва наростила угруповання ударних військ по периметру південно-східного кордону України та в окупованому Криму. Згідно з даними Ради нацбезпеки і оборони України, російські парашутисти, посилені угрупованнями кораблів Чорноморського, Північного, Балтійського флотів та Каспійської флотилії, готові діяти з півдня. Сухопутний компонент на сході та півночі України становить майже 40 батальйонних тактичних груп. Загалом поблизу кордонів зосереджено майже 100 тис. особового складу, 1200 танків, 1600 гармат та ракетних комплексів, 330 літаків і 240 гелікоптерів.

ПРОМОДУМКА
ВІДСУЩЕНКА

Останнім часом фіксується активна розвідка території України з використанням авіації та засобів технічної розвідки. Зокрема, застосовуються російські літаки-розвідники, маневрені групи радіоелектронної розвідки, розвідувальні супутники та кораблі. Під час навчань, яких лише в окупованому Криму відбулося близько 90, розгорнуті потужні системи управління військами, відпрацьовано питання розгортання додаткових дивізій територіальних військ, залучався оперативний резерв. Усі військові заходи мали єдиний сценарій наступального характеру.

Росія цього року активно освоює територію та військову інфраструктуру сусідньої Білорусі. Двосторонні навчання сухопутних, повітряних і повітряно-десантних військ на території сусіда стали звичайним явищем. У білоруські ліси переміщені оперативно-тактичні ракети ППО, на аеродромах несуть бойове чергування літаки ВПС РФ. Росія відновила польоти стратегічної авіації в повітряному просторі Білорусі. Москва штучно створила і поглиблює міграційну кризу, спрямувавши потоки мігрантів на східний кордон ЄС. Фактично Кремль контролює територію Білорусі.

Провокації проти українських військ у районі бойових дій на сході здійснюються щодня. Мета очевидна – звинуватити Київ у порушенні режиму припинення вогню. Порушуючи Мінські домовленості, окупанти зосереджують важке озброєння поблизу лінії зіткнення на Донбасі, постійно здійснюють обліт дронами українських позицій, ведуть снайперську війну, насичують прифронтові райони боеприпасами, паливом, озброєнням і технікою, блокують діяльність моніторингової місії ОБСЄ. Москва

примусово паспортизувала окуповані території України. Майже 650 тис. російськомовних мешканців України отримали російські паспорти. Наявність російських громадян на українській території буде використано для дестабілізації ситуації на сході як привід широкомасштабного вторгнення з метою захисту «росіян».

Такий зріз поточної ситуації засвідчує: Кремль обрав стратегію ескалації з періодичним зниженням напруженості. Спочатку Москва значно нарощує угруповання військ поблизу України, згодом частково його скорочує. Водночас загальна чисельність військ постійно зростає. Кремль не розглядає наміри припинити збройну агресію проти України, прагне знищити її суверенітет, позбавити перспектив інтеграції країни до європейських структур безпеки та НАТО.

За оцінками експертів, Путін готує масштабні провокації та вдасться до них через два місяці. Для руйнації стабільності всередині України Кремль активно використовує внутрішньополітичну й енергетичну кризи, запустить механізми підривної та диверсійної роботи, посилить пропаганду й системно поширюватиме фейкові новини. Усе це красномовно розписано в кадебістських підручниках, виданих минулого століття. Методика п'яти «Д»: дезінформація, дискредитація, дезорієнтація, дестабілізація, дезінтеграція.

Україна серйозно готується до можливого нападу. Українська армія та її спецслужби мають суттєві можливості й готові діяти проти агресора.

Однак збільшити ефективність і результативність спротиву агресивним московським планам Києву мають допомогти консолідовані дії Заходу. Така взаємодія критично підвищить ціну російського нападу.

Допомога західних країн повинна концентруватися довкола чотирьох треків:

1) Ухвалення рішення про надання Україні Плану дій щодо членства в НАТО. План – це ще не повноправне членство. Це дорожня карта реформ, які Київ здійснить, враховуючи реальність загрози зі сходу.

2) Це нові санкції. Публічне оприлюднення переліку санкцій, які чекають на Росію у випадку мілітарної ескалації або нападу.

3) Зміцнення енергетичної безпеки, включно із дієвими санкціями проти «Північного потоку-2».

4) Постачання оборонної зброї, яка критично змінить баланс сил на полі бою на користь України. Починаючи від контрбатареїних станцій для підвищення ефективності дій українських гармат, станцій радіоелектронної боротьби, набоїв, спорядження, і до систем протиповітряної та протиракетної оборони, розгортання підрозділів, військових баз союзників на теренах України. Скажімо, під Києвом, Одесою або в Сумах.

У якості сигналу щодо узгоджених дій України та західної коаліції, із січня Києву потрібні максимально інтенсивні візити представників НАТО, США, Великої Британії, Канади та ЄС.

ВІЙНА РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ ТРИВАЄ ВЖЕ ВОСЬМИЙ РІК

**КАТЕРИНА БРАТКО –
ПОЗАШТАТНИЙ
ЖУРНАЛІСТ, ОГЛЯДАЧ,
ІНТЕРВ'ЮЕР. ПОНАД
15 РОКІВ РОБОТИ У
СФЕРІ ЖУРНАЛІСТИКИ.
СПЕЦІАЛІЗУЄТЬСЯ НА
ІНТЕРВ'Ю З
ПОЛІТИКАМИ,
ВИСОКОПОСАДОВЦЯМИ,
ЛІДЕРАМИ ДУМОК,
ЕКСПЕРТАМИ,
СПОРТСМЕНАМИ**

З 2014 року бойові дії на Донбасі фактично не припиняються. Тим часом останніми днями активно шириться інформація про можливе широкомасштабне вторгнення російських військ на нашу територію. А все тому, що Росія зосередила десятки тисяч військових у своїх західних областях та в окупованому Криму.

Підготовка до вторгнення?

Звісно, достеменно ніхто, окрім генералів Путіна, не знає планів Кремля. Водночас такі впливові західні медіа, як The New York Times, Bloomberg, цитуючи свої джерела в розвідці, попереджають про ймовірність зимового наступу Росії. Наразі, за даними американської розвідки та українського військового керівництва, на півночі та сході від України зосереджено приблизно 92 тисячі російських військових. Збільшення кількості військових фіксують у Криму та поблизу міста Єльня, яке розташоване недалеко від кордону Росії з Білоруссю. Ба більше, у Росії мобілізують десятки тисяч резервістів, які повинні будуть підтримувати окупаційний режим на захоплених територіях.

Держсекретар США Ентоні Блінкен навіть заявляв, що, враховуючи нещодавню історію з нарощуванням російських військ, може йтися про підготовку до вторгнення.

Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг на пресконференції в Брюсселі напередодні зустрічі країн-союзниць, яка відбулася в Ризі, виступив із застереженням на адресу Москви.

«Ми, звичайно, стурбовані тим, що бачимо в Україні та навколо неї. НАТО проводить ретельний моніторинг ситуації навколо України й ділиться даними із союзниками. Зараз немає впевненості в тому, якими можуть бути такі дії Росії. Але той факт, що концентрація військ триває і Росія вже використала свої війська проти України, є приводом для тривоги», – сказав Єнс Столтенберг.

Водночас він додав, що Росія продовжує незаконну окупацію Криму, дестабілізує ситуацію на сході України та, як і раніше, здійснює кібератаки проти цієї держави. Усе це – причини для серйозного занепокоєння.

«Уряд у Москві має запобігти подальшій «ескалації». Інакше йому доведеться «заплатити високу ціну», – наголосив генеральний секретар НАТО.

А керівник Головного управління розвідки Міноборони України Кирило Буданов назвав терміни вторгнення. За його інформацією, йдеться про січень-лютий 2022 року. НАТО-мість Росія у вже традиційній манері в усьому, що відбувається, звинувачує всіх, окрім себе. Так, пресекретар Путіна Дмитрій Песков намагається переконати світ у тому, що саме Україна планує агресивні дії проти Донбасу, так званих «ДНР» і «ЛНР», та приймає військових інструкторів із країн НАТО. Щоправда, окрім цих слів, інших доказів своєї правоти Кремль навести не може.

Проте концентрація військ поблизу українського кордону не є єдиним фактом, який викликає стурбованість. Адже протягом останніх шести місяців очільник Кремля та кілька інших російських високопоставлених чиновників опублікували свої статті, де агресивно висловлювалися щодо України. У цих статтях вони ставили під сумнів право на існування України як держави, а також відмовлялися визнавати демократично обрану українську владу.

Зокрема, довірена особа Путіна та Секретар Ради безпеки Росії Ніколай Патрушев висловив думку, що на Україну чекає «афганський сценарій». Таким чином він вказував на небезпеку розпаду країни.

Путін «протискає» вигідні для Росії рішення

Директор Інституту світової політики Євген Магда наголошує, що війна Росії проти України триває вже восьмий рік, її жертвами стали понад 14 тисяч людей.

«Бойові дії на Донбасі, на жаль, не вщухають із 2014 року, перемир'я мають скоріше формальний характер. Тож можу сказати, що наразі може йтися швидше про розширення масштабів вторгнення. Саме про такий варіант розвитку подій західні медіа почали писати ще на початку листопада. Офіційний Київ цю думку теж поділяє. Водночас необхідно розуміти, що гібридна війна – це не лише бойові дії, а й економічний, інформаційний компонент. А інформаційні війська Росії – дуже гарно підготовлені та дислокуються по всьому світу. Чи не найбільше їх зосереджено в Європі. Тому Росія прагне різними способами максимально нівелювати самостійність України на міжнародній арені, використовуючи елементи шантажу та тиску», – так характеризує нинішні події Євген Магда.

Також експерт не бачить можливості для Росії утримувати значні українські території. На його переконання, росіяни заважають вихолостити українську військову інфраструктуру, але в такому разі найімовірніший формат авіаударів. Прогнозувати ефективність відсічі складно, оскільки Україна не мала нагоди перевірити ефективність своїх сил протиповітряної оборони. Можна сподіватися на допомогу західних союзників, однак треба розуміти, що в короткі терміни розгорнути велику кількість засобів ППО неможливо, навіть якщо Захід їх надішле.

Так, на переконання Євгена Магди, наразі Путін своїми діями переслідує кілька цілей. «Думаю, що нині він нагнітає ситуацію, щоб "протиснути" потрібні й вигідні для Росії рішення. Йдеться про готовність України сісти з бойовиками за стіл перемовин, запуск Північного потоку-2 і визнання паритетності Володимира Путіна з лідерами Великої сімки (скажімо, у формі неформального саміту Ради безпеки ООН)», – вважає експерт.

У своєму бажанні змусити Європу погодитися на запуск Північного потоку-2 путінський режим іде по лезу бритви. А якщо вони розпочнуть навіть і сильно замасковану військову операцію, то в кінцевому результаті це означатиме кінець Північного потоку-2. До того ж Росія вже втратила момент раптовості. Адже світ поінформований про можливу військову ескалацію з боку Кремля.

Водночас Євген Магда звертає увагу на те, що в акваторії Чорного моря часто перебувають американські ракетні есмінци. Так, вони там були навесні, є й зараз. А от у них дуже потужна система ППО, й вона може практично повністю перекривати територію України. Звісно, що не в повному обсязі, але це важливий фактор. Одна справа, коли льотчики відчують себе в безпеці, а інша – коли їм можуть загнати ракету під крило.

Не варто забувати про санкції, які у випадку відкритої агресії може запровадити США проти Росії. Також Україні можуть надати військово-технічну підтримку, але воювати за

нас не будуть. Не залишається в цій ситуації остронь і Європа. На жаль, всередині ЄС не хочуть активно реагувати на очевидну причетність Росії до кризи з мігрантами на кордоні Білорусі та Польщі. Зрозуміло, що Європейський Союз уже вперся у скляну стелю щодо санкцій проти Росії, зруйнувати яку може хіба що відкрите вторгнення. Проте чітка політична заява Ради ЄС про можливість функціонування Північного потоку-2 винятково відповідно до норм Третього енергетичного пакета могла б мати ефект холодного душу для Кремля. У разі реального вторгнення Захід міг би відключити Росію від системи платежів SWIFT та оголосити повітряний простір зоною, закритою для польотів військових літаків.

Натомість Росія бажає збільшити свій вплив на Україну й діяти не лише через своїх засланих агентів, яких наразі на нашій території немало. Адже в Кремлі як інструмент впливу на всю країну, зокрема її зовнішню політику та вступ до НАТО, розглядають захоплення частини Донбасу, тобто відносно невеликої території України.

Можна припустити, що в Путіна є побоювання стосовно того, що ця мета не буде реалізована. Росія контролюватиме частину України, але не реалізує головний свій план – максимальний контроль над державою.

Таким чином, повномасштабне вторгнення Росії в Україну можливе, проте малоімовірно. Так вважає більшість аналітиків. Водночас потрібно пам'ятати: якщо Кремль щось замислює, то він має кілька планів розвитку подій із досягнення своєї мети. Таким планам РФ потрібно протистояти системно й наступально, використовуючи всі можливі інструменти.

Ми, звичайно, стурбовані тим, що бачимо в Україні та навколо неї. НАТО проводить ретельний моніторинг ситуації навколо України й ділиться даними із союзниками. Зараз немає впевненості в тому, якими можуть бути такі дії Росії. Але той факт, що концентрація військ триває і Росія вже використала свої війська проти України, є приводом для тривоги.

www.promoteukraine.org

Promote Ukraine

**Некомерційна медіаплатформа
Брюсселя для обміну досвідом
між експертами та представниками
громадянського суспільства
України та ЄС**

ЧАС НАРЕШТІ ВІДКРИТИ ОЧІ І... ЧАС НАРЕШТІ ВІДКРИТИ ОЧІ І...

ВОЛОДИМИР ОГРИЗКО
– МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ
СПРАВ УКРАЇНИ
(2007-2009 РР.), КЕРІВНИК
ЦЕНТРУ ДОСЛІДЖЕННЯ
РОСІЇ

Європу знову штурмує. Невстиг дещо вщухнути газовий шантаж Кремля, як почала розгортатися міграційна криза на кордоні з Білоруссю та країнами Балтії. Тільки дуже наївні могли повірити, що її спровокував біснுவатий Лукашенко. Насправді режисером-постановником є Путін. Спитаєте, чому? Бо заповітною мрією Кремля було й залишається розколоти ЄС і НАТО, протиставити одні європейські країни іншим. Формула вічна, як світ: розділяй і володарюй.

Із сумом можна констатувати, що інколи йому це вдається. Щедрі фінансові ін'єкції у праворадикалів Німеччини чи Італії, підкуп теперішніх і колишніх політичних діячів Франції чи Австрії, «особливі відносини» з Угорщиною чи Сербією, активна антивакцинаторська кампанія через пропагандистські рупори RT та Sputnik і Північний потік-2 дають свої плоди: Європі стає дедалі складніше говорити одним голосом. Форми, як бачимо, різні, а суть – одна.

Та чи не найзручнішим інструментом розшарування колективного Заходу стала так звана «українська криза», якою там дехто чомусь продовжує називати агресію Кремля. Те, що це є саме агресією, стане зрозумілим усім, хто лише прочитає текст Резолюції Генеральної Асамблеї ООН №3314 від 14 грудня 1974 р.[1] і порівняє визначені там характеристики агресії з діями Росії в Україні від 2014 р. і до наших днів. Однак є надія, що колись із цією резолюцією ознайомляться також у столицях європейських держав та у штаб-квартирах ЄС і НАТО.

Окупувавши український Крим і розпочавши гарячу війну на Донбасі, Кремль поставив Захід перед дилемою: або змиритися з тим, що у ХХІ ст. тоталітарні й агресивні режими можуть на власний розсуд перекроювати кордони європейських держав і ставити під сумнів усю систему глобальної безпеки, або давати їм належну відсіч. Досі складалося враження, що ліберальна Європа не хотіла ні першого, ні другого, але водночас сподівалася, що її політика задобрювання агресора коштам його жертви дозволить якось проскочити між краплинками дощу. Сприяла цьому також відверто угодовська політика адміністрацій Обама та Трампа.

Стратегічна помилка «політики умиротворення» полягала у сподіванні на те, що у такий спосіб можна розв'язати проблему російського наступу на колективний Захід. Натомість вона сприймалася Кремлем як слабкість і запрошення до нових актів агресії. Але вже не тільки проти України, але й проти того самого Заходу.

Однак ситуація змінюється. До переосмислення Заходом його політики щодо Росії підштовхнули й внутрішні події в цій країні. Наступ на права людини, вбивства й отруєння провідних опозиційних лідерів, тортури у тюрмах, тотальна цензура, відверта антизахідна пропаганда, переписування конституції під Путіна, фальсифікація парламентських виборів тощо стали повсякденною практикою російського режиму. Навіть для дуже ліберального й дуже терплячого Заходу це вже було занадто.

Серйозним каталізатором процесу пошуку відповідей на виклики Москви стала російська гра з вогнем на українських кордонах. Квітневий форс-мажор і тодішня вельми примирлива реакція зміцнили Кремль у думці, що тиск на Захід «можна повторити». Саме таку ситуацію ми і спостерігаємо сьогодні. Проте, на відміну від весни, реакція Заходу є значно жорсткішою. Це поки що турбує, але не зупиняє Москву.

У своїх розрахунках Кремль виходить із того, що колективний Захід навряд чи буде воювати за Україну. Дозволю собі припущення, що він навряд чи буде воювати за умовну Нарву так само. Причина є зрозумілою: свідомість європейців давно позбулася навіть рудиментів войовничого реваншизму, а всеосяжний пацифізм перетворився на ідеологію країн ЄС і НАТО, навіть тоді, коли треба було б чітко розрізняти агресора та його жертву. «Аби не стріляли», – цей гуманістичний підхід на десятиліття заморозив багато європейських конфліктів без їхнього принципового розв'язання.

Натомість європейці згадали про іншу форму впливу на порушників міжнародного права – санкції. Хоча вони мають на меті лише зміну поведінки, а не зміну режиму, певний стримуючий ефект від них усе ж таки є. Але чи є він достатнім? Рішення про захоплення Криму й початок війни на Донбасі приймала спочатку РОСІЙСЬКА ДЕРЖАВА в особі її найвищих політичних інституцій. А конкретні юридичні чи фізичні особи лише виконували її накази. Тому фокусування санкцій на останніх є на практиці способом не карати головних винуватців і небажаням ставити агресора на місце.

[1] [https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/3314\(XXIX\)&Lang=E](https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/3314(XXIX)&Lang=E)

Як розвиватимуться події зараз?

Можна припустити, що саме тепер, дещо привідкривши свої ліберальні очі, колективний Захід побачив, що безпосередня загроза його життєво важливим інтересам є як ніколи великою. Втрата України означатиме втрату стратегічної ініціативи й подальший наступ Москви. Її новими жертвами спочатку можуть стати Молдова, Грузія, країни Балтії, а потім та ж сама Польща чи Румунія і Болгарія. Отже, треба діяти. Питання: коли і як?

Вживати дуже конкретних заходів із підтримки України треба негайно, уже вчора. Заяви, що лунають: «Якщо Москва нападе, тоді ми...», є насамперед негуманними, бо означатимуть, що тисячі або десятки тисяч військових і цивільних осіб з обох боків загинуть, а інфраструктура багатьох регіонів як в Україні, так і Росії буде знищена. Питання, чи вдасться локалізувати конфлікт або ж він переросте у повномасштабну війну, залишається відкритим. Чи є такий розвиток подій в інтересах Заходу? Візьму на себе сміливість стверджувати, що ні.

Отже, потрібна негайна й масштабна військова допомога Україні. Я б говорив про щось на кшталт ленд-лізу часів Другої світової війни. Насамперед це засоби протиповітряної оборони, протитанкова і протикорабельна зброя, ракети середньої дальності, засоби розвідки та багато інших речей, добре відомих спеціалістам. Маємо подякувати нашим американським, британським, канадським, польським, литовським, турецьким та деяким іншим союзникам, які не просто «дуже

стурбовані», а вже надали можливість українським воякам почуватися значно впевненіше. Принципово важливою є готовність деяких країн НАТО перебазувати на українську територію не лише окремі види військової техніки, але й надіслати невеликі контингенти своїх військ. Сподіваємося, що такі приклади спонукають інші держави-члени НАТО змінити свою позицію та припинити грати у «рівновіддаленість» і «непостачання зброї у зони конфліктів», що де-факто є опосередкованою підтримкою Москви. Україна у кінцевому підсумку має право на самооборону (хто забув, слід ще раз прочитати ст. 51 Статуту ООН, а не лише повторювати, що «мінським домовленостям немає альтернативи»).

Висновок: потужна українська армія, яка здатна завдати російському агресору відчутних і болючих втрат, – найкраща гарантія від неадекватної поведінки кремлівського режиму, що відповідає безпековим інтересам як України, так і Заходу.

Це лише один аспект стримування Росії. Інший, про який ми вже згадували, – санкції. Але вони мають бути не «після», а «до». Підстав для цього, як ми знаємо, більш ніж достатньо. А фокусуватися вони мають на тих ключових сферах, які можуть завдати серйозних економічних збитків Москві. Йдеться про жорсткі галузеві санкції. У США їх називають «пекельними»: нафтове й газове ембарго, відключення від фінансової системи Заходу, заморожування авуарів російських юридичних і відомих фізичних осіб у банках Європи й Північної Америки, заборона літакам Аерофлоту та іншим російським авіакомпаніям літати до аеропортів Європи й Північної Америки, заборона російським суднам заходити до європейських та американських

портів тощо. Перелік давно відомий. Важливо, щоб економічні санкції були скоординованими між США та Європою. А після цього буде потрібна лише політична воля для їхнього застосування.

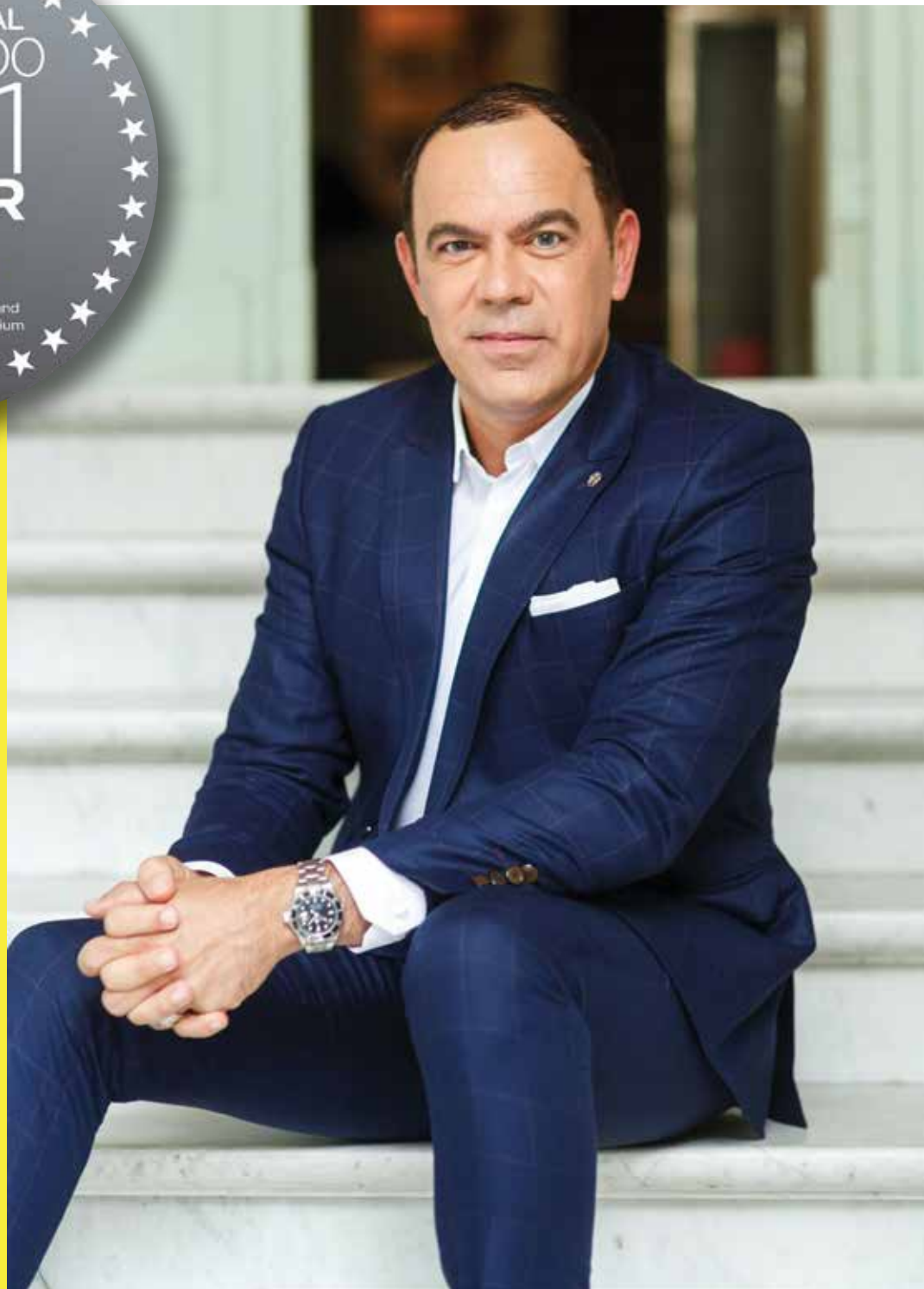
Не кажучи вже про політико-дипломатичні, наприклад: пониження рівня дипломатичних відносин, обмеження усіх видів офіційних контактів до робочого рівня, позбавлення права голосу чи виключення з Ради Європи. Країна-агресор має зрозуміти, що час умовлянь закінчився. Далі або повернення до норм міжнародного права, виведення військ із Грузії, Молдови й України, відмова від втручання у внутрішні справи пострадянських країн та країн ЄС і НАТО, припинення діяльності кіберзлочинців, повага до прав людини у самій Росії або ж міжнародна ізоляція та закономірний крах. І не лише путінського режиму, але й самої Росії. Бо ця конструкція розвалиться ще швидше, ніж колись СРСР, тільки-но отримає перший серйозний удар. Місця для «діалогу» з міжнародними злочинцями вже не залишилося.

Так склалося, що Україна сьогодні стала своєрідним форпостом західної цивілізації, вододілом між демократією і тоталітаризмом. Останній у силу своєї природи розуміє лише силу. Україна й колективний Захід можуть і повинні її нарешті продемонструвати.

ЮРИДИЧНА ФІРМА-БУТИК У СЕРЦІ ЄВРОПИ

info@vanbellelaw.com
Avenue Général de Gaulle 47, B-1050 Brussels (Belgium)

Vanbelle

ПУТІН ПРАГНЕ ДО «ФІНЛЯНДИЗАЦІЇ» УКРАЇНИ

ВІТАЛІЙ ПОРТНИКОВ
– ПОЛІТИЧНИЙ
ОГЛЯДАЧ, АВТОР
І ЛІДЕР ДУМОК

Практично всі останні тижні ми намагаємося зрозуміти, які саме цілі переслідує Кремль. Повідомлення провідних західних видань про концентрацію військ на кордонах України спочатку скептично сприйняли в українському керівництві. У Києві навіть висловлювали здивування через цю інформацію, казали, що не розуміють, чому провідні американські медіа беруть участь у «пропагандистській кампанії» Росії. Тон не змінився навіть після того, як своє занепокоєння через скупчення російських військ стали висловлювати американські офіційні особи, серед яких були державний секретар США Ентоні Блінкен та міністр оборони США Ллойд Остін. Президент Володимир Зеленський зауважив, що на кордонах України постійно перебувають російські сили, а Захід тільки зараз це помічає. У такому ж тоні висловлювалися й інші українські урядовці.

Однак поступово тон українського керівництва змінювався. Очільник Головного управління розвідки Міністерства оборони України Кирило Буданов визнав можливість російського вторгнення вже взимку наступного року. З цього моменту американські, українські та європейські політики говорять в один голос.

У Москві, зі свого боку, звинувачують американських політиків та медіа у пропагандистській кампанії проти Росії та стверджують, що РФ ні на кого не збирається нападати, якщо... Україна її не спровокує. І те, як часто у російській столиці заявляють, що Захід «накачує Україну зброєю», а в Києві «виношують агресивні плани», також змушує настоюватися. Адже коли Росія звинувачує інших у провокаціях, зазвичай ці провокації вона готує сама.

Саме тому висловлювання російських офіційних осіб та пропагандистів варто уважно аналізувати. Секретар Ради безпеки Росії Ніколай Патрушев – один із найближчих рад-

ників Володимира Путіна – лякає Захід тим, що в Україні «в будь-який момент спалахне» і мільйони українських біженців дестабілізують Європу. Заступник Патрушева Александр Гребенкін стверджує, що українські спецслужби готують диверсійні акції у Криму. Так званий «глава Донецької народної республіки» Деніс Пушилін каже, що в Києві хочуть військовим шляхом розв'язати проблему Донбасу за «хорватським сценарієм». А білоруський правитель Александр Лукашенко, який дедалі більше виконує політичні бажання Москви, звинувачує Україну у спробах дестабілізувати ситуацію в Білорусі.

Усі ці заяви дозволяють зробити висновок, що російська агресія може розвиватися одразу з кількох напрямків – окупованих територій Донбасу і Криму та з кордону Білорусі, звідки найпростіше напасти на Київ. Кремль ніби демонструє українському керівництву й Заходу, що готовий до найрішучіших дій щодо демонтажу української державності. Але на Заході заявляють, що не залишать Україну наодинці перед можливістю російського

нападу. У Сполучених Штатах розглядають питання щодо нових постачань зброї в Україну. Велика Британія пообіцяла надіслати в Україну спеціальні частини в разі російського нападу. А Швеція готова відправити до України військових інструкторів. Набагато жорсткішим стосовно Росії став тон посередників у «нормандському форматі» – керівників Німеччини та Франції, особливо після того, як глава російського зовнішньополітичного відомства Сергей Лавров, порушуючи всі правила дипломатичного етикету, опублікував своє службове листування з колегами з Берліна й Парижа. І виявилось, що глави МЗС Франції та Німеччини не збираються вважати Росію «посередником» у конфлікті на Донбасі й погоджуватися з можливістю прямих переговорів Києва з маріонетковою владою так званих «народних республік».

Усе це, зрозуміло, з одного боку, може вселяти оптимізм, а з іншого – створює атмосферу передчуття справжнього військового конфлікту, причому не просто між Росією та Україною, а між Росією та Заходом – на українській території.

Владіміру Путіну, схоже, це дуже подобається. На коллегії Міністерства закордонних справ Росії Путін заявив, що така сильна напруга є навіть корисною, бо таким чином Росія дає зрозуміти цивілізованому світу, яку ціну йому доведеться заплатити за європейську та євроатлантичну інтеграцію України. І ці заяви дозволяють припустити, що поки йдеться не стільки про війну, скільки про створення атмосфери передчуття війни.

Навіщо Кремлю така атмосфера? Ймовірно, прагнення продемонструвати максимальну ескалацію пов'язане із підготовкою можливої нової зустрічі президентів Росії та Сполучених Штатів. Те, що Україна може стати головною темою переговорів президентів Росії та США, – не є таємницею. І, до речі, прагнення обговорити ситуацію саме з американським президентом – одна з причин того, що в Кремлі фактично відмовилися від переговорів у «нормандському форматі» та проігнорували пропозицію Ангели Меркель провести саміт керівників Франції, Німеччини, України й Росії ще до її відходу з посади федеральної канцлерки Німеччини.

Але що Путін хоче запропонувати Байдену? Ескіз російських намірів виклав близький до Кремля експерт, голова президії Ради із зовнішньої та оборонної політики Фьодор Лук'янов. У статті, опублікованій виданням «Россия в глобальной политике», Лук'янов стверджує, що для зняття напруги в ситуації навколо України Сполучені Штати й Росія мають повернутися до ситуації, коли інші держави не повинні самостійно вирішувати, до яких економічних і військових союзів вони мають приєднуватися.

Простіше кажучи – на європейській та євроатлантичній інтеграції України має бути поставлено хрест. Але не тільки. Експерт пропонує повернутися до моделі «фінляндизації».

У Москві, зі свого боку, звинувачують американських політиків та медіа у пропагандистській кампанії проти Росії та стверджують, що РФ ні на кого не збирається нападати, якщо... Україна її не спровокує.

Нагадаю, що після Другої світової війни Фінляндія unikла окупації Радянським Союзом і встановлення комуністичного режиму. Однак при цьому Фінляндія практично втратила можливість проводити самостійну зовнішню політику. Шанс вийти на міжнародну арену Фінляндія отримала лише після краху Радянського Союзу. І ось такий статус у Москві хотіли б надати Україні – з тією лише різницею, що в українському випадку може йтися просто про один з етапів ліквідації Росією української державності.

Чи погодиться з такими позиціями президент США? Повірити в це важко, але очевидно, що Джоозеф Байден шукатиме можливості уникнення воєнного конфлікту, можливості компромісу. І українському керівництву необхідно буде докласти серйозних зусиль для того, щоб цей компроміс не було досягнуто коштом України.

І тут ми повертаємося до питання довіри, про яке вже не раз доводилося говорити. Наскільки нинішнє керівництво України користується довірою в Білому домі й може впливати на позицію президента США та інших американських керівників? Наскільки йому вдається донести свою думку до американської адміністрації ще на стадії підготовки саміту Путіна й Байдена? Це не прості питання, якщо згадати, що президента України було запрошено до Вашингтона вже

після зустрічі американського й російського лідерів і після того, як в адміністрації вирішили, що не заважатимуть закінченню будівництва газопроводу Північний потік-2. А вже сьогодні запуск цього газопроводу багато хто з експертів вважає за можливий етап, який полегшить російський напад. Однак чи зробили у Вашингтоні правильні висновки з наслідків історії з Північним потоком-2? І чи розуміють, якими є справжні наміри Владіміра Путіна?

*Те, що Україна
може стати
головною темою
переговорів
президентів
Росії та США, –
не є таємницею.
І, до речі,
прагнення
обговорити
ситуацію саме з
американським
президентом
– одна з
причин того,
що в Кремлі
фактично
відмовилися від
переговорів у
«нормандському
форматі».*

**CROSS-BORDER BUSINESS POLITICAL
MEDIA CONSULTING**

ХАОС ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА АГРЕСІЇ

Інформаційні хвилі про потужне нарощування військових угруповань Росії на кордоні з Україною періодично підіймаються і зникають у глобальному інформаційному просторі протягом останніх років із початку російської окупації Криму та частини Донбасу. Інколи ці хвилі пов'язані з реальними приготуваннями Росії, інколи виявляються цілеспрямованими інформаційно-психологічними операціями для формування нестабільної ситуації в Україні й руйнації європейської та євроатлантичної солідарності у протистоянні агресії РФ.

МИХАЙЛО САМУСЬ
- ДИРЕКТОР NEW
GEOPOLITICS
RESEARCH NETWORK

Однак, на відміну від інформаційних хвиль, реальна військова загроза з боку РФ починаючи з 2014 року залишається стабільно високою. Ба більше, з 2017 року, після того, як Росія створила довкола України нові армійські об'єднання – 1-шу танкову армію поблизу Москви, 20-ту загальновійськову армію поблизу Воронежа та 8-му загальновійськову армію зі штабом у Новочеркаську – Кремль підготував достатні сили для проведення стратегічної наступальної операції проти України, а також проти Польщі та країн Балтії. Окремо зазначу, що 8-ма армія у Новочеркаську була створена спеціально для здійснення управління та всебічного забезпечення російського окупаційного контингенту на українському Донбасі. Саме до складу 8-мої армії входять 1-й та 2-й армійські корпуси (Донецьк, Луганськ) на окупованому Донбасі.

Уже на стратегічних навчаннях «Захід-2017» нове угруповання довкола України відпрацьовувало свої спроможності з реалізації наступальних операцій на вказаних трьох на-

прямках. При цьому територія Білорусі була використана для швидкого перекидання російських військ углиб театру воєнних дій і створення плацдарму для проведення комбінованих військових операцій як проти Польщі та країн Балтії, так і України. До речі, остання міграційна атака через територію Білорусі реалізується Росією (стосовно того, що ця атака спланована й організована Москвою, у мене особисто сумнівів немає) за дуже подібною схемою і, так само як сценарій під час «Захід-2017», спрямована на агресію проти країн Балтії, Польщі (зокрема через так званий Сувальський коридор) та України.

Надалі російська військова інфраструктура довкола України вдосконалювалася й нарощувалася. Регулярні військові навчання проводилися як за участі з'єднань та частин, які постійно дислокуються у безпосередній близькості до українського кордону, так і підрозділів, що перекидалися з глибини російської території, очевидно, нарощуючи наступальний потенціал на західному напрямку.

Паралельно Росія максимально наростила міжвидове (ВМС, ВПС, СВ) угруповання в окупованому Криму, яке на цей час забезпечує домінування Росії в Чорному морі (за рахунок збільшення чисельності надводних і підводних човнів), встановлення тотальної зони A2AD (Anti-Access/Area Denial) як у морському (надводному та підводному), так і повітряному просторі довкола Криму (завдяки розміщенню в окупованому Криму потужного авіаційного угруповання та сучасних систем протиповітряної оборони). Сумарний ракетний залп підводних човнів, надводних кораблів і наземних ракетних систем Чорноморського флоту РФ на

цей час сягає 200 ракет (зокрема крилатих ракет далекого радіусу дії «Калібр»), які загрожують не лише всій території України, але й значній частині Європи.

У 2021 році російські приготування до широкомасштабної агресії проти України досягли свого апогею. Спочатку у квітні-травні цього року Росія провела незаплановані стратегічні маневри, участь у яких взяли до 110 тисяч військових як зі складу частин постійної дислокації, так і підтягнутих із глибини РФ частин. Далі у вересні Росія провела (зокрема й на території Білорусі) стратегічні навчання «Захід-2021», які фактично повторили масштаби квітневих маневрів. У листопаді Росія знову почала інтенсивно маневрувати військами, що було помічено українською та західними розвідками й викликало бурхливу реакцію в медіа.

Головне питання, яке виникає у цій ситуації: чи дійсно Росія готується до широкомасштабної військової операції проти України та яка ймовірність її проведення, виходячи з даних, доступних із відкритих джерел?

За моїми оцінками, враховуючи суто військову точку зору, Росія повністю готова до проведення стратегічної наступальної операції проти України з кількох напрямків, як із території РФ, так і з території Білорусі, окупованого Криму, окупованої частини Донбасу і Придністров'я (окупованої частини Молдови).

Водночас, на відміну від 2014 року, коли Україна перебувала у складній ситуації «стратегічного збентеження», коли було порушено системи державного й військового управління, а рівень боєздатності ЗСУ був на низькому рівні, зараз Росії буде важко успішно реалізувати свій задум.

У будь-якому разі за нинішніх обставин масштабний військовий конфлікт між РФ та Україною матиме катастрофічні наслідки не лише для України та Європи, але й для самої Росії. І хоча часто російські політики та військові перебувають під впливом пропагандистської ейфорії, є сподівання, що російська розвідка доповідатиме Кремлю об'єктивну інформацію стосовно реальної готовності України до протидії військовій агресії.

Через це ймовірним є припущення, що постійні військові маневри Росії біля України є елементом ширшого задуму Кремля, який виходить із геополітичних намагань Путіна повернути «новій російській імперії» роль «Major Power» і посісти чільне місце у новому так званому «оркестрі націй» (групі провідних країн світу), що має розв'язувати питання глобального розвитку та розподілу сфер впливу.

У цьому сенсі елементами вказаного задуму, окрім військових приготувань біля України, можуть бути міграційна атака Росії проти Європи через Білорусь, штучна енергетична криза, викликана скороченням постачання російського газу до Європи, участь у збройних конфліктах на Близькому Сході та Африці, постійні дезінформаційні кампанії, а також постійна демонстрація новітніх військових технологій, котрі можуть загрожувати безпеці США та інших країн НАТО (зокрема нещодавнє показове знищення супутника новою протиракетною та протисупутниковою системою).

Тактичними завданнями цього комплексного «гібридного» наступу може бути отримання згоди президента США на чергову зустріч із Путіним для торгу за нові поступки на міжнародній арені, зокрема стосовно якнайшвидшого запуску газопроводу Північний потік-2, примушення України до поступок у реалізації мінських домовленостей за російським сценарієм, забезпечення остаточного «аншлюсу» Білорусі.

Можливі стратегічні завдання російської комплексної атаки: геополітичний прорив до «оркестру націй», отримання повного контролю над пострадянським простором, так звана «фінляндизація» України (тобто, офіційне оголошення Україною нейтралітету, заборона на вступ до НАТО, а також гальмування просування до ЄС), забезпечення довгострокового домінування на енергетичному ринку Європи, закріплення в регіонах інтересу РФ (Африка, Близький Схід). Фактично, йдеться про мрію Путіна – реванш за «найбільшу геополітичну катастрофу XX століття – розвал СРСР», тобто, відновлення «глобального лідерства Росії».

Між тим, саме військовий інструмент тиску є ключовим у цій російській гібридній геополітичній операції. Якщо Росії не буде вдаватися досягти перелічених цілей, Кремль буде все більш агресивно демонструвати готовність знову напасти на Україну. Водночас ймовірність реалізації Росією своїх погроз прямо залежить від спроможності України ефективно протистояти російській агресії.

За моїми оцінками, найбільш імовірним на цей час може бути спроба Росії провести швидко (я би сказав, блискавичну) операцію з висадкою повітряних та морських десантів з окупованого Криму для захоплення територій на півдні України з метою створення наземного коридору з території РФ до Криму, захоплення інфраструктури для подачі води на окупований півострів, а також у разі можливості – закриття виходу України до моря. Успішною така операція може бути лише за умови нездатності вищого військово-політичного керівництва миттєво відреагувати на дії РФ. Якщо Україна не розпочне оборонну операцію у відповідь на російську агресію протягом кількох годин після початку висадки десанту, Росія зафіксує нові окуповані території та поставить Україні ультиматум: якщо Україна наважиться на протидію, Москва розпочне широкомасштабну агресію з усіх напрямків.

Виходячи з цього, на мою думку, саме стійкість і спроможність української нації негайно відреагувати на військовий напад РФ є ключовим аспектом. Ідеальною для нападу Росії була ситуація лютого-березня 2014 року, коли держава втратила здатність ухвалювати рішення у сфері оборони й безпеки. Саме таку ситуацію прагнула б повторити Росія. Це можливо, наприклад, у випадку спалаху в Україні радикальних протестів (внаслідок погіршення соціально-економічної ситуації) або через загострення політичного протистояння, або через цілеспрямовану операцію російських спецслужб, які призвели б до нездатності військово-політичного керівництва виконувати свої функції та втрати

управління над сектором безпеки й оборони. У такому випадку Росія могла би знову скористатися сприятливими умовами та провести кілька швидких тактичних операцій, а далі – залежно від розвитку ситуації – спробувати розширювати зону окупації з паралельною руйнацією України як держави.

Тому мій висновок і прогноз на подальший розвиток ситуації: Росія буде постійно підвищувати рівень військової загрози проти України, однак наважиться на проведення операції лише у випадку внутрішньої дестабілізації України й нездатності системи оборони швидко зреагувати на нову агресію Кремля. Виходячи з цього, найбільш імовірним є використання Росією військової загрози як інструменту тиску разом з іншими гібридними засобами з паралельним намаганням будь-що запустити процес хаотизації України, використовуючи будь-які проблеми та суперечності, що наявні в політичній, соціальній чи інших сферах. Наскільки успішною буде така стратегія, побачимо вже скоро, адже час грає проти Росії – українська армія з кожним днем стає сильнішою й через якийсь час Кремль буде все менш активно розглядати військові варіанти розв'язання «українського питання».

*За моїми оцінками,
найбільш імовірним
на цей час може
бути спроба Росії
провести швидку (я би
сказав, блискавичну)
операцію з висадкою
повітряних та
морських десантів з
окупованого Криму для
захоплення територій
на півдні України з
метою створення
наземного коридору
з території РФ до
Криму, захоплення
інфраструктури
для подачі води
на окупований
півострів, а також
у разі можливості
– закриття виходу
України до моря.*

«ГАРЯЧА» ЗИМА-2022: ГАЗОКРАТІЯ VS ДЕМОКРАТІЯ VS ДЕМОКРАТІЯ

Джо Байден скликає Саміт демократій 9-10 грудня. Між тим Путін демонструє успіхи своєї газократії. Північний потік-2, попри дворічну затримку через санкції Конгресу США, активний спротив Польщі й України, критику з боку Європарламенту, усе ж добудований. Тепер Росія збільшує тиск на Німеччину та ЄС із метою якнайшвидшого запуску газогону в експлуатацію на умовах Газпрому. Газополітичний тиск з одночасною проєкцією військової загрози на Європу зростає. Росія вже давно на стежці війни, хоча цього воліють не помічати в Берліні.

**МИХАЙЛО ГОНЧАР
– ПРЕЗИДЕНТ ЦЕНТРУ
ГЛОБАЛІСТИКИ
«СТРАТЕГІЯ ХХІ»**

Ескалація заради деескалації

Події, що відбуваються на газовому ринку Європи, де Газпром – домінуючий постачальник, потрібно оцінювати не стільки в системі ринкових координат, скільки в системі військової стратегії та гібридних спецоперацій путінського режиму. За останні 7 років після початку агресії проти України вони відточені Росією до нового рівня досконалості.

Російська доктрина, що відома на Заході як «ескалація заради деескалації» і прив'язується до обмеженого застосування тактичної ядерної зброї, зараз демонструється у гібридний спосіб на газовому театрі воєнних дій у Європі.

Цінова ескалація поступово відбувалася після вигідної для Кремля липневої домовленості Байдена та Меркель щодо Північного потоку-2 (далі ПП2), досягнувши пікових значень на споті під \$2000 за 1 тис. куб.м на початку жовтня. Наприкінці жовтня Росія «раптом» стала демонструвати «підкування» про Європу. Через західні ЗМІ

була закинута теза, що Росія хоче знизити ціни на газ у Європі на 60%. Початок етапу газової деескалації відбувся показово, в ефірі, у вигляді публічного доручення Путіна шефу Газпрому розпочати після 8 листопада закачування газу у його ж підземні сховища (далі ПСГ) у Європі. Погодьтеся, виглядає дивно. Але це був шоу-елемент деескалаційного алгоритму. Власне, уже наступні дні засвідчили, що це більшою мірою імітація, адже об'єктивні дані свідчать, що Газпром не резервує доступні вільні потужності газотранспортної системи України (далі ГТС) та маршруту Ямал-Європа для постачань до ЄС. А це означає, що сезонне зростання попиту на ринку ЄС не задовольняється.

Щоб задовольнити європейський попит, Газпром пропонує не просто знизити в ціні. Він пропонує повернення до практики довгострокових контрактів із певними умовами. Фактично, це механізм подальшого захоплення ринку. Це робиться демонстративно на прикладі деяких країн-сателітів Росії в Європі – Угорщини та Сербії. Вони вже отримали дешевий газ за новими контрактами в обмін на відмову від транзиту через Україну та перехід на використання інфраструктури «Турецького потоку». Росія вчергове допомагає Орбану й Вучичу перемогти на майбутніх виборах в обмін на їхні подальші послуги в ролі «троянських коней Росії» в Європі. І Кремль хоче, щоб таких «троянців» стало більше.

Тому Газпром веде переговори з великими гравцями ринку ЄС – німецькою Verbundnetz Gas, італійською ENI, французькою ENGIE щодо нових довгострокових контрактів із привабливими цінами. Таким чином, пропонує дешевший, ніж на споті, газ європейським majors, Газпром ще більше розширить свою присутність, чим поглибить залежність ЄС від РФ і не тільки в енергетичній сфері. За статистикою І півріччя 2021 р., частка Росії в імпорті

газу до ЄС уже становить рекордні 46,8%. Після цінової деескалації з одночасним нав'язуванням європейським клієнтам нових довгострокових контрактів із нижчою ціною, може виявитися, що частка Газпрому в імпорті газу в ЄС сягне далеко за 50%.

Окрім цього, Росія стрімко нарощує виробництво зрідженого природного газу (далі LNG) в Арктиці, що супроводжується потужною емісією метану та суперечить цілям кліматичної політики. Уже зараз російський експорт LNG становить понад 30 млн тонн на рік (42 bcm). Основна частина його йде на ринок ЄС. До 2030 року цей показник становитиме понад 100 bcm.

В умовах природного падіння газовидобутку в Європі, відсутності технічних можливостей Норвегії та Алжиру суттєво наростити постачання газу в ЄС у найближчі 10 років, невизначеність із постачаннями LNG зі США, ЄС потрапить у критичну залежність від постачань РФ з усіма політичними й геополітичними наслідками, що випливають із цього.

Геополітичні конттури газократії

Зростання залежності РФ від КНР та спорідненість авторитарних режимів у Москві й Пекіні, плани геополітичної та гео економічної експансії призводять до синергії зусиль Росії та Китаю. Геополітична програма-мінімум – покінчити з трансатлантизмом через енергетичний відрив Європи від США, остаточне перемикання її на Росію. Цьому неабияк посприяла Німеччина часів Меркель з її активною підтримкою і захистом ПП2. Навіть зараз, коли для багатьох у Європі та США на прикладі Молдови й України стало очевидним, що Росія застосовує газ як зброю, з Берліна твердять протилежне і погрожують США охолодженням відносин, якщо санкції проти ПП2 будуть поновлені.

Слід взяти до уваги новий мега-проект Газпрому «Сила Сибири-2», пов'язаний із поєднанням східної та західної газотранспортних систем Росії. Поки що Москва не має технічної спроможності переорієнтувати газові потоки з Європи на Китай, попри періодичні наративи російської пропаганди щодо можливості цього. Але як тільки ямальські та східносибірські родовища газу будуть сполучені між собою, така можливість з'явиться. І Росія цим скористається сповна.

Європа стане об'єктом постійного шантажу з боку Росії через загрозу перекидання експортних потоків на Китай. З урахуванням того, що Китай є найбільшим закордонним інвестором російських СПГ-проектів в Арктиці, це по суті буде спільний російсько-китайський газовий диктат Європі.

Якщо Росії за німецького сприяння вдасться запустити в експлуатацію ПП2, вона може вдатися до неочікуваних дій прихованого характеру з тим, щоби змусити ЄС припинити опір російській газовій експансії, і навіть більше – змусити Європу вважати, що російський газ є безальтернативним варіантом. Мається на увазі, що, діючи прихованими способами (чи кібер втручанням, чи диверсіями Головного управління глибоководних досліджень Міністерства оборони РФ), вона може зробити обмежено функціональною чи дисфункціональною частину морської газової інфраструктури Північного моря, по якій норвезький газ надходить до ЄС.

Ультиматум газократії

Газовий фронт – це лише один із фронтів мультифронтального наступу Росії на Захід. Є ще декілька фронтів, де Путін доволі успішно просувається в західному напрямку. Нові фронти відкрито на східному фланзі НАТО та ЄС із білоруського напрямку та на півдні у м'якому підчерев'ї – на Балка-

нах. Повзучий аншлюс Білорусі й за сприяння мінського проксі-режиму, відкриття міграційного фронту проти ЄС та розхитування ситуації в Боснії і Герцеговині за допомогою сербських проксіс – це те, що дестабілізує Європу, змінюючи баланс сил на користь російської газократії.

Уже цієї зими Росія намагатиметься поставити Європу перед вибором. Суть – максимальне сприяння з боку РФ розв'язанню енергетичних і кліматичних проблем Європи із запуском нової політики «розрядки», з відродженням «духу Гельсінкі» в обмін на згоду з аншлюсом Білорусі, де-суверенізацію України, визнання Криму російським, припинення розширення НАТО та ЄС, зняття санкцій.

Тобто, це те, що вписується в Ялту-2, яку так швидко хотіли реалізувати в Кремлі ще у 2014-му. По суті, путінський режим уже не приховує свої наміри. Провідний ідеолог путінізму Владіслав Сурков відверто вказує, що «необхідим очередной раздел сфер влияния... И он (рано или поздно, формально или неформально, тайно или явно) обязательно состоится».

2022 рік знаменний для Росії як 100-річний ювілей створення СРСР, колапс якого Путін визначив як найбільшу геополітичну катастрофу ХХ століття. Очевидно, що він хоче реінкарнації СРСР у новому вигляді. Україна з її відродженою державністю й нехай недосконалою, але все ж демократією, стоїть цьому на заваді. Трансформація України в позаблокову (кон)федеративну (квазі)державу у складі нової Союзної держави Росії, України та Білорусі – ось чого хоче путінський режим у 2022-му. Практично це означає знищення України. Якщо вийде – то шляхом енергетичного шантажу та блокади, примусу до капітуляції. Якщо це не вдасться – тоді шляхом сепаратних домовленостей зі США про здачу України через «примус до Мінська» при мовчазній згоді газодефіцитної Європи. Якщо і

це не вдасться, тоді шляхом збройної інтервенції, можливо, замаскованої під миротворчу операцію.

Якщо поєднати газові, військові та політичні приготування Росії, то послання з Кремля Заходу розшифровується наступним чином: **«Ми готуємо збирання втрачених територій Росії. Україна – не Європа. Зимової війни – не ваша війна. Просто спостерігайте. Можете висловлювати занепокоєння. Не втручайтеся, інакше залишитеся без газу або його буде мало й він буде задорогий. Ви вже побачили, як ми вміємо це робити. Але ми дбаємо, щоб Європа була в теплі й комфорті. Готові на більше після запуску ПП2. Не чиніть нам перешкод. Байден вам не допоможе. Будьте прагматиками. Російський газ у європейському домі – це краще, ніж американський LNG із Самітом демократії».**

Припинення Північного потоку-2 максимально жорсткими санкціями США не переконає Росію відмовитися від агресивної політики, але загальмує її подальшу експансію, оскільки продемонструє трансатлантичну солідарність та лідерство США не тільки на Саміті демократій. Також, окрім саміту, необхідний цієї зими й Transatlantic LNG-Bridge у вигляді постачань СПГ до Європи. Інакше ЄС не вистійть, країни-члени поодиночки капітулюватимуть перед газократією Кремля. Доля Європи та Трансатлантичного світу зараз знову в руках США й нешпедерованої частини європейського політикуму. Холодна зима-2022 має усі підстави стати гарячою й визначальною в боротьбі корупційно-агресивної путінської газократії проти розділеної західної демократії. Солідарність з Україною – це не тільки заради України, це передусім тест для США та Європи бути спроможними відстояти свої принципи.

UKRAINISCHE
FREIE UNIVERSITÄT

БУДУЙ СВОЄ ЄВРОПЕЙСЬКЕ МАЙБУТНЄ:

вступай в єдиний
українськомовний
університет в Європі.

УНІВЕРСИТЕТ

UKRAINISCHE FREIE UNIVERSITÄT
Barellstr. 9a
80638 München
Deutschland

СЕКРЕТАРІАТ

+49 (0) 89- 9973883-0
sekretariat@ufu-muenchen.de
www.ufu-muenchen.de

1922-2022

**ЕКСГОЛОВА
СЛУЖБИ
ЗОВНІШНЬОЇ
РОЗВІДКИ
УКРАЇНИ,
ГЕНЕРАЛ АРМІЇ**

МИКОЛА МАЛОМУЖ:

**«ПУТІН МОЖЕ
ПРЕТЕНДУВАТИ НА ВСЮ
УКРАЇНУ»**

ГЕНЕРАЛ АРМІЇ

МИКОЛА МАЛОМУЖ:

«ПУТІН МОЖЕ
ПРЕТЕНДУВАТИ НА
ВСЮ УКРАЇНУ»

ІНТЕРВ'Ю

КАТЕРИНА БРАТКО – ПОЗАШТАТНИЙ ЖУРНАЛІСТ, ОГЛЯДАЧ, ІНТЕРВ'ЮЕР. ПОНАД 15 РОКІВ РОБОТИ У СФЕРІ ЖУРНАЛІСТИКИ. СПЕЦІАЛІЗУЄТЬСЯ НА ІНТЕРВ'Ю З ПОЛІТИКАМИ, ВИСОКОПОСАДОВЦЯМИ, ЛІДЕРАМИ ДУМОК, ЕКСПЕРТАМИ, СПОРТСМЕНАМИ

З 2014 року для України розпочалася нова ера боротьби за незалежність. Українцям зі зброєю в руках доводиться відвойовувати власні території, право жити незалежно та пов'язати своє майбутнє з Євросоюзом. Останні дні для нашої держави є вкрай напруженими: за інформацією джерел у розвідках різних країн, Росія розглядає сценарій швидкої широкомасштабної наступальної операції проти України за кількома напрямками.

Колишній голова Служби зовнішньої розвідки України, генерал армії України, радник президента (2010-2014 роки) Микола Маломуж неодноразово брав участь у перемовинах із Владіміром Путіним. В інтерв'ю Катерині Братко він розповів, як потрібно правильно та переконливо відстоювати позиції України у складних і напружених ситуаціях.

Пане Миколо, нещодавно у виданні Bloomberg, яке цитувало власні джерела, ішлося про нарощування російських військ і техніки для стрімкого вторгнення в Україну з різних локацій. На Вашу думку, чому Кремль іде на такі кроки?

Наразі Кремль вибрав нову стратегічну позицію, що він сьогодні є потужним світовим гравцем. За його версією, Росія має право на контроль за певними територіями – це Україна, Білорусь та інші країни СНД, а також держави Близького Сходу, наприклад, Сирія, Ірак. Тобто, у нас сьогодні Росія та Путін намагаються виходити на модель відновлення потуги, яка була при СРСР. Тому країни, які входили в Союз, за версією Кремля, повинні бути під його контролем.

Але ж Україна обрала шлях євроінтеграції, до слова, це закріплено й у нашій Конституції, але аж ніяк не повернення до СРСР?

На думку Росії, з їхнім бажанням контролювати Україну повинні погодитися США, Євросоюз, Туреччина, Китай, Японія, Бразилія, НАТО та інші міжнародні гравці. Для того, щоб цього досягнути, Кремль нарощує військовий ресурс, особливо ядерний, який співмірний із ресурсом США. У цій ситуації Росія робить на нього ставку, відкрито демонструючи можливості. Передовсім не стільки навіть на кордоні, а те, що в них є потужний військовий потенціал, вони готові до широкомасштабних воєнних дій і вже мають гіперзвукове ядерне озброєння, яке нині є лише в Росії та США. Кремль спекулює наявністю такого озброєння й дає потужні посилення, особливо на зустрічах із Трампом, Байдемом та іншими лідерами світових держав. Тому американці та європейці з ним рахуються.

Важелів впливу на європейців у росіян теж багато. Зокрема газ, нафта. Стратегічною є сировина – титан. Його потребують гіганти, включно з виробниками озброєння. Тобто з боку Росії триває вагоме стратегічне позиціонування. Проте в цій ситуації ми бачимо, наскільки порушується з боку РФ міжнародне право, права людини. Стосовно України Кремль поводить цинічно – проводить військові операції, анексує території тощо. Але Росія хоче, щоби США й НАТО погодилися з визначенням статусом-кво, що Крим їхній, а на Донбасі триває громадянська війна. Взагалі схід України Кремль використовує як формат дестабілізації нашої держави й загрозу для стабільності Європи. Під це проводяться інформаційні війни.

Росія полюбляє грати воєнними м'язами, демонструючи світу свою міць...

Кремль діє комплексно. Вони бачать, на що Європа та Америка гостро реагують – це військові операції, тому активно проводять навчання в Росії, а також у Білорусі та Криму. Минулого року Росія вже грала м'язами, але американський президент попередив про недопущення такого сценарію і поговорив із Путіним. Водночас Путіну теж потрібні такі перемовини, які дуже важливі для РФ. Думаю, очільник Кремля демонструє силу, передовсім щоби змусити нас і партнерів, від яких це залежить, не формувати позицію на євроінтеграцію і вступ у НАТО.

Через небажання Росії, аби Україна інтегрувалася в Європу, Путін може піти на відкритий військовий конфлікт?

Один із російських сценаріїв дестабілізації ситуації в Україні – військовий. Їхні війська можуть зайти або в окремий регіон, наприклад, у південно-східний, або й загалом на всю територію України. Це можливо, якщо вони побачать, що тут ситуація розбалансована, а країна некерована. Через це наше політичне керівництво повинно гармонізувати суспільство, об'єднавши його. І разом із європейськими партнерами чітко відстоювати наші позиції: як дипломатичні, економічні, так і енергетичні, фінансові, оборонні.

Ми бачимо, як Росія маніпулює світом, створюючи заморожені конфлікти на території України, Грузії. Як вважаєте, у якій із європейських країн Путін може піти на ескалацію конфлікту?

Наразі бачу, що Путін може претендувати на всю Україну через зміну політичного керівництва. Це один зі сценаріїв, над яким вони активно працюють.

У Кремлі давно стверджували, що в них є сценарій розвитку подій, за якого вони мають пройти не лише південь і схід, але аж до Галичини. Проте в нас є вагома підтримка від НАТО та низки потужних країн цього блоку. У випадку відкритої військової агресії вони вже не будуть поводитися нейтрально й не обмежаться висловлюванням щодо занепокоєння.

На Вашу думку, ментально російське суспільство готове до відкритої війни з Україною?

Велика частина російського суспільства та представників різних регіонів буде вкрай занепокоєна таким розвитком подій. Це буде негативно сприйматись їхніми громадянами й вони можуть піднятися проти Путіна, у якого максимум до 56% підтримки. Там не все спокійно. У політикумі також чимало негативних сценаріїв. Навіть у великому олігархічному секторі є багато незадоволених.

Адже великі кошти перебувають під контролем західних спецслужб та крупних фінансових розвідок. А це понад 1 трильйон 250 млрд російських грошей, контрольованих спецслужбами США, Британії та інших держав. Це ще один важіль впливу на Росію, який можна застосувати як аргумент у переговорах. Україна разом із нашими європейськими партнерами має виробити сценарій захисту держави. Звісно ж, необхідна консолідація наших союзників.

Можна навіть дати Путіну сценарій для виходу із ситуації, яка склалася, щоби там були враховані передовсім інтереси України. Певною мірою це збігатиметься і з інтересами Росії. Їм потрібно донести, що війна – це згубна ситуація для всіх.

Ви вже згадували про такий дієвий інструмент Росії, як інформаційні війни. Саме ці війська морально «готують» суспільство, зокрема європейське, до протиправних дій Кремля...

По-перше, РФ має надзвичайно потужну модель інформаційної гібридної війни. Російські інформаційні війська обрали позицію нападу. Їхня концепція – воювати, звинувачуючи всі інші країни в агресивній позиції щодо РФ. Хоча такого немає.

О д -
н а к
Кремль
цю па-
радигму за-
стосовує, звину-
вачуючи всіх інших,
окрім себе. Ми та європейці
обрали позицію, коли інформа-
ційні ресурси мають виходити
на консультації щодо перспек-
тив розвитку мирного світу, а
не війни.

Усе ж, чому Україна та Євро- па не протистоїть цим інфор- маційним війнам?

Росія значно краще фінансує свої інформаційні ресурси, ніж європейці. Ніхто в Європі не вкладає державні ресурси в інформаційно-пропагандистські кампанії, тим паче проти інших країн. Росія вкладає. У них є вільний потужний ресурс коштом нафтодоларів, газових схем, корисних копалин тощо. Це все мільйони доларів.

Усі російські ЗМІ фінансуються величезними корпораціями. Приміром, «Роснефть», «Газпром». У такій конкуренції виграти війну надзвичайно складно. Росія заповнює Європу (і не лише її) потрібною їй інформа-

цією.
При-
міром,
не щ о -

давно я був у

Франції та Німеч-

чині, там немає українських каналів, а російських – три. Фактично, українська позиція в цих державах не представлена.

Величезна фінансова, інформаційна потуга, робота спецслужб РФ, які мають гарний досвід ведення, зокрема й інформаційних війн, дають свій результат.

Росіяни не лише відверто використовують свої інформаційні ресурси, а відкривають чимало таких, де залучений іноземний капітал, подекуди навіть демократичного спрямування, але вони формують позицію підтримки Кремля. Це може бути й подача Росії не як агресора, а як країни, готової йти на конструктивні дії. Тож протистояти їм важко, але потрібно!

*Наразі Кремль
вибрав нову
стратегічну
позицію, що
він сьогодні
є потужним
світовим
гравцем. За
його версією,
Росія має право
на контроль
за певними
територіями
– це Україна,
Білорусь та інші
країни СНД, а
також держави
Близького Сходу,
наприклад, Сирія,
Ірак.*

АРГУМЕНТИ «ЗА» І «ПРОТИ»: ЧИ СПРАВДІ РОСІЯ ГОТУЄ ШИРОКОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ?

Перші серйозні скупчення російських військ на східних кордонах України фіксувалися в березні 2014-го. «Через дестабілізацію в Україні» РФ провела термінові навчання в Курській, Белгородській, Ростовській та Брянській областях, паралельно з цим тривала окупація Криму. Після цих маневрів у регіонах, що межують з Україною, у РФ почали розконсервовувати військові бази, які стояли закинутими ще з часів СРСР. Так контингент на потенційному «українському фронті» почав зростати (у трьох прикордонних областях були розгорнуті три нові мотострілецькі дивізії з постійним місцем дислокації неподалік від України). Влітку 2014-го ці війська частково використовувалися під час бойових дій на Донбасі, їхні склади стали ресурсом для озброєння «ополчення» самопроголошених республік.

І в 2014-му, і в усі наступні роки розвідки країн НАТО та українські спецслужби застерігали про можливе російське вторгнення на ділянках поза Донбасом. Називалися різні напрямки удару. Перший – південний «коридор» від Маріуполя до Одеси, який би позбавив Україну виходу до моря й розв'язав питання забезпечення Криму

прісною водою. Другий – похід на Харків, Дніпро й Запоріжжя, який забрав би в України вагомую частку наукового і промислового потенціалу. І, зрештою, вторгнення з північного Чернігівського напрямку (а разом із ним і з білоруського) – найкоротший шлях до Києва й ключ до окупації, якщо не всієї, то принаймні Лівобережної України та повернення до мапи XVIII століття.

Як зазначає генерал-лейтенант Михайло Забродський, екскомандувач десантно-штурмових військ України, а нині народний депутат від «Європейської солідарності», для сучасної війни важливими є чотири компоненти: інформаційний, політичний, економічний і власне військовий. Якщо подивитися на нинішню ситуацію на російсько-українському кордоні, то найпомітнішими є два напрямки – військовий (накопичення військ) та інформаційний.

На російських телеканалах спостерігалось певне падіння градусу пропаганди після перемоги на президентських виборах Володимира Зеленського, однак відколи він почав відходити від пацифістської риторики, заклики про необхідність «звільнення України від фашистського режиму» суттєво посилилися. Якщо подивитися кілька найпопулярніших російських телешоу, то не залишається сумнівів, що громадян РФ

**СТЕПАН НАЗАРЕНКО
– УКРАЇНСЬКИЙ
ЖУРНАЛІСТ,
ПУБЛІЦИСТ,
ВОЛОНТЕР**

морально готують до необхідності війни проти України. Мотиви залишаються незмінними: не допустити розширення НАТО, захистити російськомовне населення, «відновити історичну справедливість» щодо «єдиного народу». Якщо уявити ситуацію, що завтра російським військам віддадуть наказ перейти український кордон,

то громадська думка у РФ буде готова до цього й більшість населення схвалить таке рішення влади (як це було під час окупації Криму чи війни проти Грузії у 2008-му році).

Що ж стосується власне військового компоненту, то угруповання російських військ поблизу українського кордону становить близько 100 тис. особового складу. Це приблизно та ж сама кількість, яку було сконцентровано у квітні 2021 під час попереднього загострення. І тоді, і тепер пояснення Москви були однотипними: ми перекидаємо війська по своїй території, куди вважаємо за потрібне, вторгнення до України не готуємо. Звісно, такі запевнення нікого не заспокоюють. Західні розвідки, незалежні аналітичні центри та медіа постійно застерігають про можливість нової хвилі російської агресії проти України. У недавньому дослідженні Conflict Intelligence Team йдеться про те, що Росія цього разу стягує війська повільно, але більш приховано (більшість переміщень відбувається уночі), нарощування військової техніки важко пояснити перозброєнням дислокованих там частин. За оцінками аналітиків, кількість військ, достатніх для вторгнення, Росія може накопичити на українських кордонах на початку наступного року.

Такої ж думки дотримується й Кирило Буданов, очільник Головного управління розвідки Міноборони України. За його оцінками, Росія може піти в наступ у січні-лютому 2022-го. Військовий компонент до того часу буде готовий. «Росія готує напад, якому передують серія психологічних операцій, які вже відбуваються, щоби destabilізувати Україну й підірвати її здатність захищатися, включно з протестами проти вакцинації від Covid-19 і через «Вагнергейт». Вони хочуть роз-

палити заворушення за допомогою протестів і мітингів, які показують, що люди проти уряду», – заявив Буданов в інтерв'ю Military Times.

Для вторгнення справді недостатньо певної кількості військ (у цьому сенсі в Росії завжди є суттєва перевага). Важливим є сам casus belli – привід для війни.

Російські посадовці рівня міністра закордонних справ Сергея Лаврова й нижче останнім часом часто повторюють тезу про «провокації НАТО» в Україні. Під цим Кремль розуміє спільні навчання в акваторії Чорного моря чи використання українськими військовими безпілотників «Байрактар». Звідси витікає, що будь-які спільні маневри, отримання й застосування озброєнь країн НАТО може розцінюватись Росією як «агресія Заходу», і тоді вторгнення буде обумовлене «запобіганням підступним планам НАТО». Власне, таке траплялося в недавній радянській історії: введення військ до Афганістану у 1979-му аргументували необхідністю «випередити американців». Однак більш переконливим аргументом для нової фази війни могла б усе ж стати destabilізація всередині самої України, про яку говорить Кирило Буданов. Серйозні вуличні заворушення можуть створити зручний інформаційний привід: в Україні чергова політична криза, отже, Москва йде її «рятувати». Втім, протести чи Вагнергейт – приводи недостатньої потужності. Повноцінні ж сепаратистські заколоти зразка 2014-го теж малоймовірні, адже таким сценаріям українські спецслужби навчилися протидіяти ще на «зародковому» етапі.

Економічна аргументація агресії може вклатися у той факт, що українська газотранспортна система перестає відігравати стратегічну роль у російському енергетичному експорті. Відтак знімається ще одна перешкода для вторгнення. Однак незапущеним в експлуатацію залишається газопровід Північний потік-2. Військова агресія проти України навряд чи прискорить старт цього проекту, тож накопичення військ може виявитися просто «грою м'язами» в торгах за експорт газу до Європи.

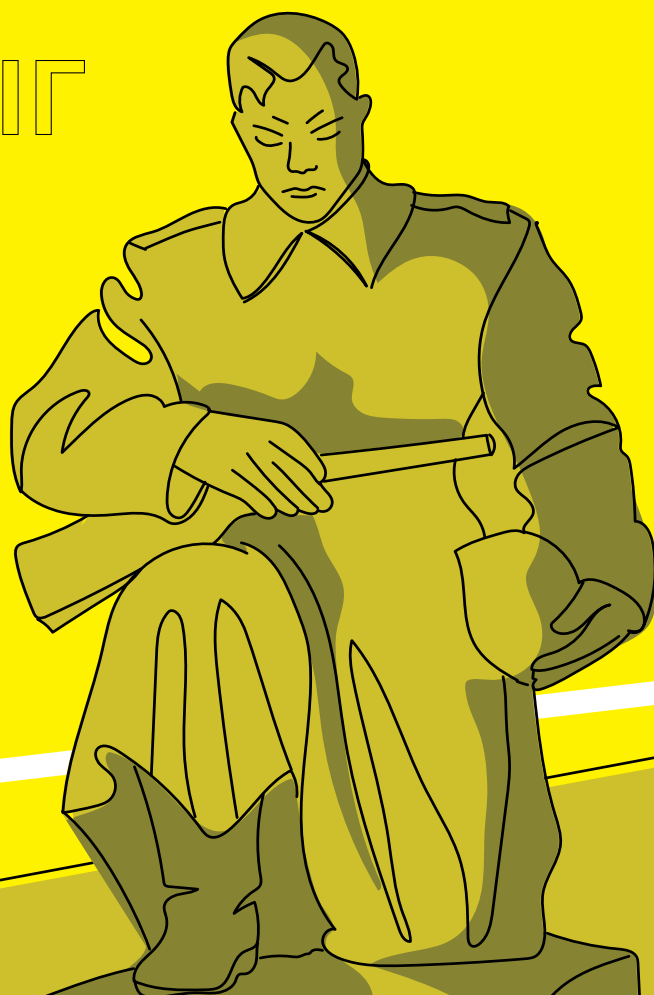
Отже, можна констатувати, що серед чотирьох компонентів вторгнення у росіян зараз найвищу готовність мають лише два: військовий та інформаційний. Політичний та економічний залишаються недостатньо «прокачаними». Водночас стягування військ і озброєння до українських кордонів – це ще й перевірка готовності українських партнерів допомагати їй у разі агресії РФ. Реакція США, Канади й Великої Британії засвідчили, що ці країни зробили висновки із 2014-го року, готові діяти більш рішуче і посилюватимуть обороноздатність України. Париж та Берлін у своїх оцінках і вчинках залишаються більш поміркованими, але й вони заявляють про недопустимість подальшої агресії й нові санкції у разі її наростання.

Якщо скупчення російських військ виявиться черговою «грою на нервах» і мобілізаційним заходом системи БАРС (бойовий армійський резервний склад), то це стане черговим етапом нової холодної війни, яка може періодично супроводжуватися провокаціями й конфліктами малої інтенсивності, якими є нинішні бойові дії на Донбасі.

ПЛАН ЧИ ЗБІГ
ОБСТАВИН?

**ПЛАН ЧИ ЗБІГ
ОБСТАВИН?**

ПЛАН ЧИ ЗБІГ
ОБСТАВИН?

Кремль славиться тим, що оголошує всіх, хто його критикує, своїми ворогами. Москва не гребує жорстокими методами стосовно журналістів, бізнесменів та активістів, які висловлюються проти урядової політики РФ. Якщо Росія так ставиться до своїх громадян, то якщо вона захопить Україну, хто для неї тут не буде ворогами? І що Кремль зробить із тими, кого він, мабуть, уже сьогодні ідентифікує як «незгодних»?

Нещодавно організація **Стоп-фейк** нагадала в одному зі своїх сюжетів, що Путін може влаштувати на Донбасі «українську Сребреницю». «Кремль організував пошуки «вбитих мирних жителів», щоб розіграти виставу про «етнічні чистки», – каже Stopfake [1].

У 2014 так званий латвійський правозахисник Ейнарс Граудиньш показав групі ОБСЄ масове поховання чотирьохсот мирних жителів й «ополченців» Донецька, яких нібито вбили «українські карателі»[2]. Цю фейкову історію Кремль продовжував використовувати у своїй пропаганді для демонізації українців. Так, у квітні 2021 року Дмитрій Песков заявив, що «на Донбасі є загроза ситуації, схожої на трагедію боснійської Сребрениці»[3].

У 2017 і 2019 роках Кремль заявляв, що повертати Українний контроль над кордоном не можна, щоб Київ не влаштував на Донбасі етнічних чисток.

Проте до масових поховань у братських могилах готується саме Кремль.

13 вересня 2021 запроваджено ГОСТР 42.7.01 – 2021 «Громадянська оборона. Негайне захоронення трупів у військовий і мирний час». Цей ГОСТР має набутти чинності 1 лютого 2022[4], а за деякими даними 2 січня 2022[5]. Цікаво, що це не перший документ, який надає інструкцію, як організувати «братські могили». Так, наприклад, 31 березня 2021 була видана Постанова № 0495/18-03 Чехівського муніципального району Московської області «Про організацію термінового поховання трупів людей в умовах воєнного часу та при великомасштабних надзвичайних ситуаціях». А до того у 2016 році в Криму була видана Постанова «Про термінове поховання трупів у військовий час на території Вороб'ївського сільського поселення Сакського району Республіки Крим»[6]. Цими постановами створено спеціальні похоронні комісії.

Однак визначальним є те, що тепер, коли «комісії» створені, і зроблені перші кроки до практичної реалізації масових поховань у кількох містах, запроваджується всеросійський ГОСТР. Можна було би припустити, що до такого рішення Кремль підштовхнула пандемія. Але пандемія триває два роки, і братських могил під неї копати не треба.

То до чого саме готується Кремль?

[1] <https://twitter.com/StopFakingNews/status/1464670358657650697>

[2] <https://maxpark.com/community/5512/content/3020837>

[3] <https://ria.ru/20210409/donbass-1727519101.html>

[4] <https://www.mchs.gov.ru/uploads/document/2021-11-24/e0da15f4ca7e5cf789ccdb0ca7fb4952.pdf>

[5] https://allgosts.ru/13/200/gost_r_42.7.01-2021

[6] https://rk.gov.ru/file/pub/pub_320474.pdf?1.0.41

ФЕДЕРАЛЬНОЕ АГЕНТСТВО
ПО ТЕХНИЧЕСКОМУ РЕГУЛИРОВАНИЮ И МЕТРОЛОГИИ

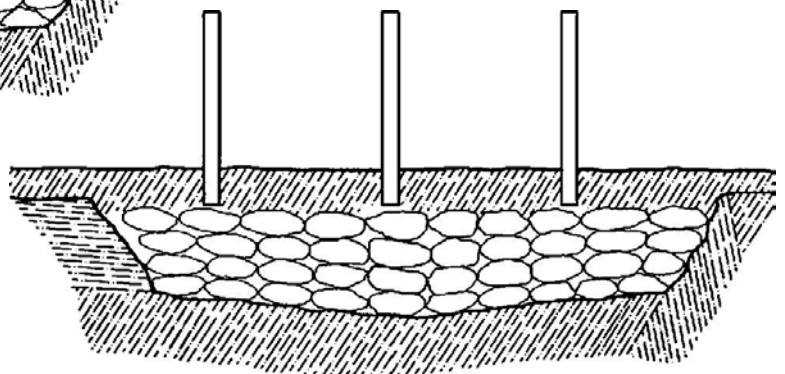
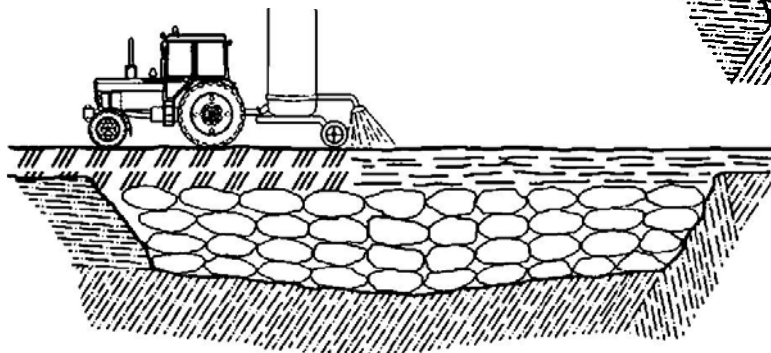
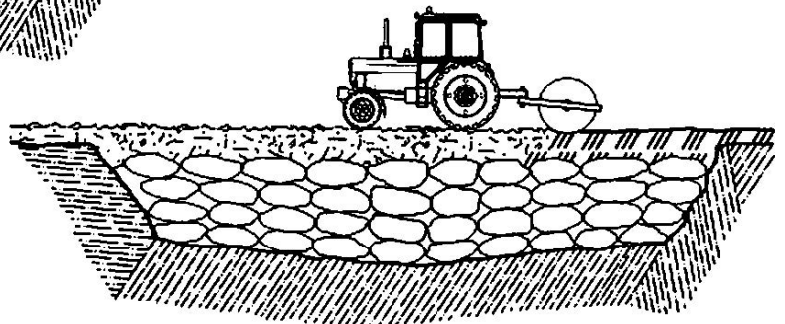
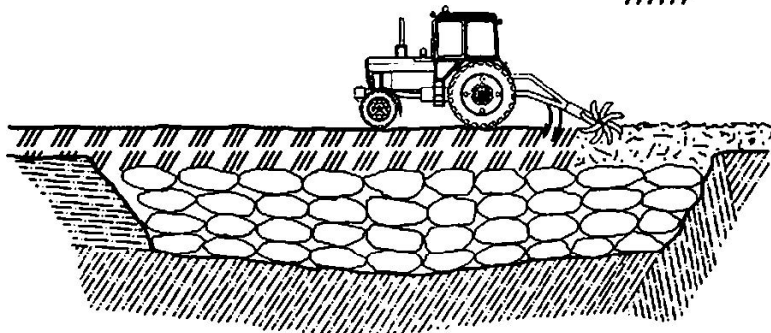
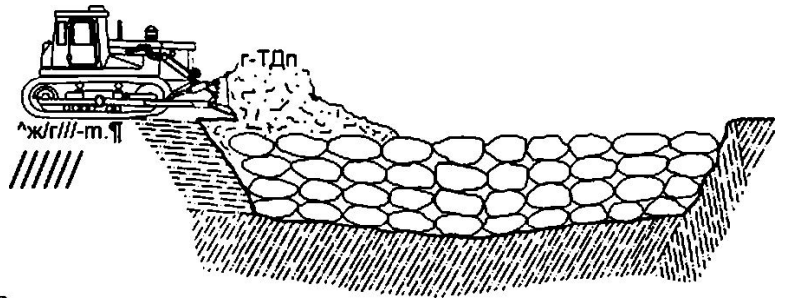
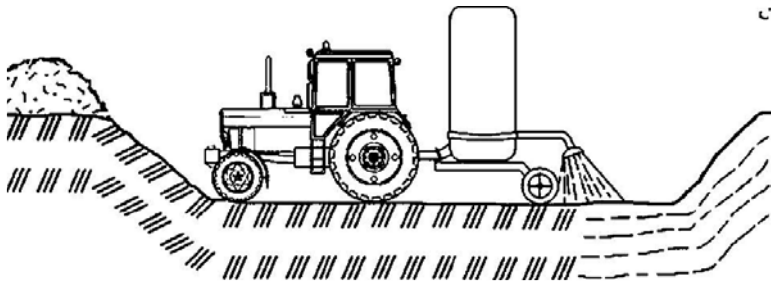
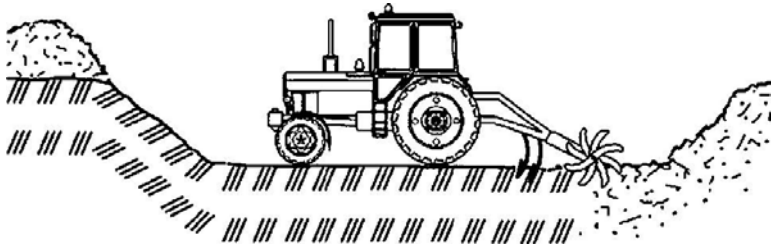
НАЦИОНАЛЬНЫЙ
СТАНДАРТ
РОССИЙСКОЙ
ФЕДЕРАЦИИ

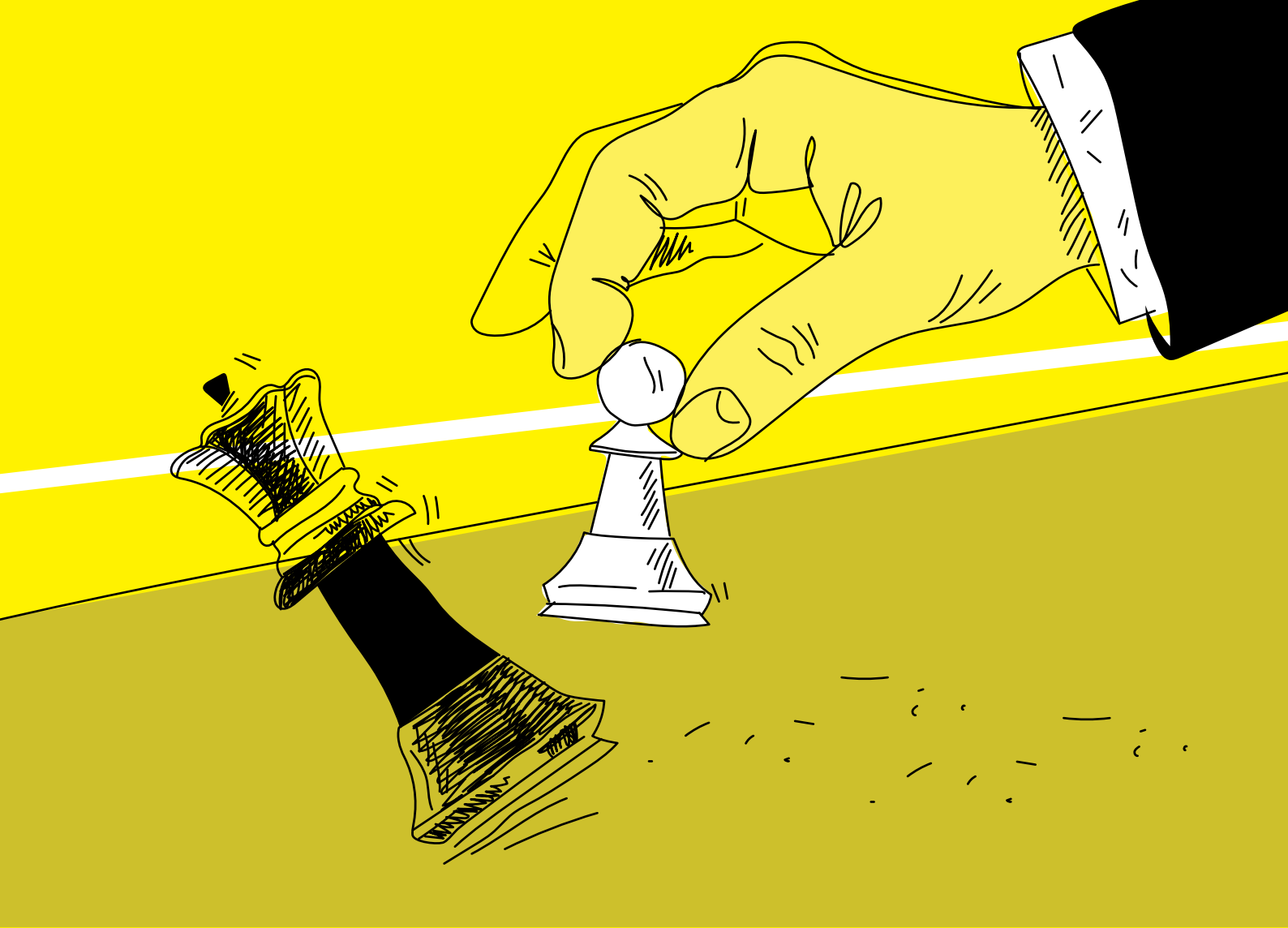
ГОСТР
42.7.01—
2021

Гражданская оборона
**ЗАХОРОНЕНИЕ СРОЧНОЕ ТРУПОВ
В ВОЕННОЕ И МИРНОЕ ВРЕМЯ**
Общие требования

Издание официальное

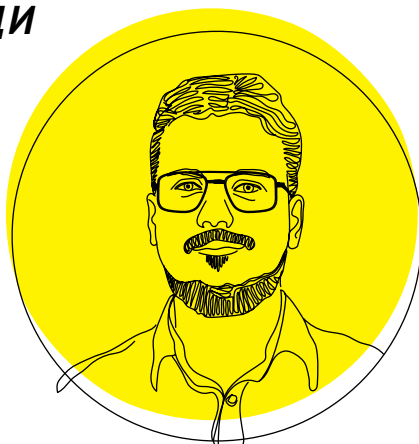
Москва
Российский институт стандартизации
2021

СЕАНС ОДНОЧАСНОЇ ГРИ

ОЛЕКСАНДР КРАЄВ
– ДИРЕКТОР
ПРОГРАМИ «ПІВНІЧНА
АМЕРИКА» РАДИ
ЗОВНІШНЬОЇ
ПОЛІТИКИ
«УКРАЇНСЬКА
ПРИЗМА»

Російська Федерація продовжує тиснути на Україну та Захід. Її цілі давно усім відомі – створення зручного та зрозумілого лише їй перманентного стану контрольованого хаосу. І хоча нам зрозумілі цілі, ми досі намагаємося «прочитати» стратегію Москви і зрозуміти ключове: як ефективно реагувати на цю нову реальність протистояння?

Шахи з новими правилами

Ще з часів Середньовіччя популярним стало порівнювати політичну та військову стратегію із шахами. Тоді справді можна було знайти багато спільності: поступовість та неспішність кроків, загальний набір правил для гравців, відкрите поле бою. Шахи, звісно ж, мімікували під таке порівняння, перейнявши собі в назвах фігур і «лицарів», і «єпископів», і «королів» із «королевами».

Але як технології, так і політика з плином часу зазнали певних змін. І сьогодні, якщо вже ми хочемо триматися за аналогію з шахами, ми маємо дивитися на політику як на сеанс одночасної шахової гри. Дошки не просто лежать перед міжнародними grosмейстерами на столі, але й розміщені в усіх наявних площинах, реальних та умовних. А якщо ми говоримо про гру проти Москви, то поки ми обдумаємо наступний крок шаховою фігурою, Кремль починає роздавати карти для гри в дурня.

Одночасні загрози на багатьох тематичних та наративних напрямках – це те, у чому зараз полягає стратегія Російської Федерації. Багатовекторність створених загроз має не давати можливості реагувати на кожну окрему загрозу без ризику провокування ескалації в інших загрозах. Різноманітність загроз, своєю чергою, не дає можливості уніфікувати свою відповідь і змушує розпорошувати ресурси. Кожна окрема загроза може бути в кожний конкретний момент використана як відволікаючий маневр для іншої загрози – як це буде зручно організатору цієї гри хаосу.

Головна проблема з такою геополітичною грою є одночасно і головною перевагою такого підходу: правило в тому, що правил немає. Вони є гнучкими та варіативни-

ми підходами до застосування інструментів і формуються відповідно до наявної ситуації та в кожному окремому контексті. Тоді спробуємо з Вами розібрати стратегію кремлівського шулера та зрозуміємо, які правила він прописав для цієї кризи.

Ферзь у рукаві

Скупчення військ на кордоні з Україною стало центральною новиною для світових ЗМІ останнього місяця. І хоча перші повідомлення про агресивні підтексти переміщення військ від американської та британської розвідок були проігноровані українським політичним істеблішментом, наразі вже йде повноцінна внутрішня та зовнішня підготовка до потенційного вторгнення взимку.

Паралельно ж розвивалася інша ситуація, яка в певний момент перетягнула на себе й увагу західних політиків, і увагу журналістських кіл – криза із близькосхідними мігрантами на кордоні Білорусі та Польщі. Питання проблем міграції та відповідальності за їх гуманітарне становище стало певною стигмою європейського простору. Багато в чому до створення цього доклалася Російська Федерація, яка інформаційно й економічно розбурхала негатив ситуації з мігрантами, розставивши акценти на потрібних їм негативних наративах.

Доволі швидко стало очевидно, що створення цієї ситуації було елементом відволікання уваги від скупчення військ на кордоні з Україною. Але це лише дві партії з усього сонму політичних комбінацій. Згадаймо, що в цей момент, а саме 15 листопада 2021, російські військові знищили на орбіті старий радянський супутник типу «Целіна-Д» за допомогою новітньої протисупутникової ракети (це могла бути як систе-

ма С-500, так і стратегічна протиракетна система А-235 «Нудоль» – росіяни не розкрили всі деталі тестування). Знищення супутника на орбіті створює справжній шрапнельний снаряд космічного призначення: кожен уламок супутника, який пересувається земною орбітою, стає таким собі кінетичним снарядом, здатним наносити ураження іншим космічним об'єктам, зокрема Міжнародній космічній станції, де наразі перебуває американський екіпаж.

Буквально за два дні, 18 листопада, почалося нове загострення конфлікту у Нагірному Карабасі, у який Вірменія намагалася усіма можливими способами втягнути Росію (вона ж свої зобов'язання в Організації Договору про колективну безпеку проігнорувала). Азербайджан і Вірменія звинуватили один одного у провокаціях, проте саме азербайджанці одразу здобули тактичну ініціативу і змогли розширити зону свого впливу та контролю на зайнятих вірменами частинах Нагірного Карабаху.

Таким чином, маємо дві ситуації, які треба прикрити, і дві ситуації, які інформаційно їх покривають. Перша група – скупчення військ на кордоні з Україною та відмова від допомоги своєму союзнику. Друга, провокативна та медійно популярна, – знищення супутника та страждання мігрантів на кордоні Польщі. Одні питання потребують стратегічного підходу з боку Москви для їх втілення, інші – спрямовані виключно на інформаційний порядок денний і звернення уваги на провокативні та чутливі теми західної інфосфери.

Протягування одного з наративів – наприклад, посилення українських збройних сил перед обличчям загрози російського вторгнення – провокували посилення тиску на напрямку мігрантів і потоку зустрічних звинувачень у створенні гуманітарної кризи. У цій роботі Росію максимально підтримав уже майже васальний режим самопроголошеного президента Білорусі Александра Лукашенка, який таким чином дозволив розмити суб'єктне поле конфлікту і забрав частину репутаційного та інформаційного удару на себе.

Як загнати Кремль у мат?

На жаль, ми не можемо зараз говорити про те, щоби поставити режиму Путіна мат. Це питання стратегічної перспективи, до того ж ще має пройти багато окремих партій на всіх можливих майданчиках. Наразі ми можемо розраховувати зупинити гібридну стратегію Москви серією контра-так та стримувальних заходів, що створять умови, за якими продовження такої стратегії не принесе бажаного результату, а її підтримання буде невиправдано дорогим.

Які кроки необхідно зробити? По-перше, треба навчитися реагувати гнучко та нестандартно. Сучасні проблеми потребують нових рішень. Стандартні заходи із введення санкцій, обмеження в'їзду на захід, введення політичних обмежень на контакти та нові проекти – це базові засоби, які мають безсумнівно залишатися основою режиму стримування. Проте в той момент, коли наш опонент міняє тактику, ми не можемо

покладатися лише на старі заходи. Чому б, наприклад, не спробувати підтримати пригнічені національні рухи всередині Росії? Або ж хіба зайвим буде розглянути екологічну складову російських енергетичних проектів – не тільки горезвісного Північного потоку-2, але і першого Північного потоку, і Ямал-Європи, і Південного потоку? Чи як відреагує Москва на спробу Заходу кодифікувати і чітко висвітлити всі військові злочини російського режиму та скласти список військових злочинців? Усі ці кроки можуть видаватися малими, але в системі вони можуть відтворити рівень та природу самої атаки, а отже, дати їй гідну відповідь.

По-друге, ми маємо повернути собі ініціативу. Певні правила ведення бою транспонуються на всі рівні – від звичайного двобою двох розлючених бійців до гібридного протистояння світових держав. Одне з таких правил вчить нас – для перемоги необхідно тримати ініціативу у своїх руках і змушувати противника реагувати на наші дії. Таким чином супротивник буде робити те, що треба тобі, і не матиме часу на власне стратегування. На початку 2021 року Захід, завдяки активним геополітичним рухам, новим навчанням і розширенню співпраці із союзниками поза НАТО та ЄС, зміг захопити стратегічну ініціативу та змусити Росію реагувати на нові обставини, а не створювати їх.

По-третє, єдність. Це та суперсила, яку Захід і його партнери можуть протиставити майже будь-яким загрозам. Значна частина агресивних дій РФ спрямована саме на знищення єдиної позиції та створення альтернативи всередині Заходу

– російської, ультраконсервативної та антизахідної альтернативи. Тому політична кооперація, єдність у принципових питаннях, скоординована позиція в конфліктних ситуаціях стане основою відповіді гібридним загрозам сучасності.

У ситуації сучасних конфліктів найважливіше для перемоги – зберігати власне розуміння реальності. Багатогранність розуміння реальності використовується автократами й опонентами демократій для викривлення сутності понять і для підтримки проведення власної агресії. Такою і є теперішня агресія Російської Федерації проти України й проти наших партнерів на Заході. І лише розуміючи справжню реальність того, що відбувається, маючи сміливість та скоординованість відповідати на ці загрози, ми зможемо перемогти в цій сучасній війні.

Ukraine **NOW**

de

WWW.UKRAINENOW.DE

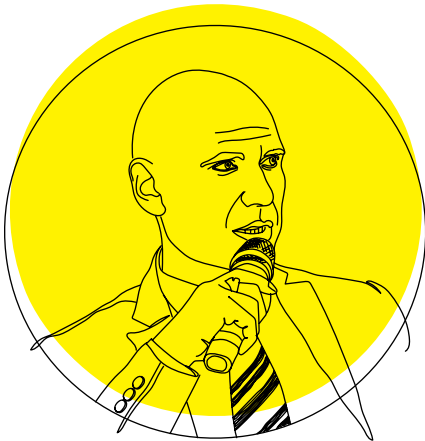
**ВСЕ ПРО УКРАЇНСЬКІ ІНІЦІАТИВИ,
ПОДІЇ І ПРОЄКТИ В НІМЕЧЧИНІ.**

**З 2016 РОКУ МИ ЩОДНЯ ІНФОРМУЄМО
ПРО КОНФЕРЕНЦІЇ, ВИСТАВИ, ДИСКУСІЇ,
ЛІТЕРАТУРНІ ЗУСТРІЧІ І КНИЖКОВІ ПОРАДИ
НІМЕЦЬКОЮ І УКРАЇНСЬКОЮ МОВАМИ.**

facebook |

ПРОАКТИВНІСТЬ І ЗМІНА МИСЛЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

**ОЛЕВС НІКЕРС
– ПРЕЗИДЕНТ
БАЛТІЙСЬКОГО
ФОНДУ БЕЗПЕКИ [1]**

Росія має отримати реальні наслідки, якщо спрямує свої сили проти України. Зосередження російської армії на кордоні є дуже серйозним приводом для глибокого занепокоєння міжнародної спільноти й НАТО. Це вже друге за останній рік значне й незвичайне зосередження російських військ у регіоні. Ми бачимо російські танки, артилерійські збройні підрозділи, безпілотники та системи радіоелектронного озброєння, а також боездатні підрозділи. Нинішня концентрація російських військ подібна до того, що було у квітні, коли Росія зосередила близько 100 тис. військових на кордоні з Україною.

Україна не є членом НАТО, і на неї не поширюється дія домовленостей про колективну оборону, але Альянс має дати чіткий

сигнал Росії, що НАТО – тут, щоб охороняти й захищати всіх союзників. Також є досить сильні меседжі, які Україна сама може надіслати Росії.

У лютому 2014 року Росія окупувала український Кримський півострів. З квітня 2014 року підтримувані Москвою озброєні бойовики, диверсанти й солдати регулярних підрозділів Росії окупували значні території в Луганській та Донецькій областях на сході України. У конфлікті на сході України загинули понад 13 тисяч людей і майже три мільйони втекли.

Щоб покарати Росію за окупацію Криму та за дестабілізацію Східної України, ЄС, США й інші західні країни запровадили санкції проти багатьох російських високопосадовців, людей із найближчого оточення Путіна, а також фінансового, оборонного, енергетичного та інших секторів Росії.

З перших місяців конфлікту, коли російське вторгнення на Кримський півострів поширилося на материкову частину України, міжнародна спільнота достатньо усвідомлювала роль Кремля і ввела санкції проти Москви. Між тим, Міжнародний кримінальний суд у Гаазі вже у 2016 році визнав причетність Росії до бойових дій на сході України, унаслідок чого Росія вийшла з Міжнародного кримінального суду. Як зазначив Дмитрій Песков, навіть простий діалог між російськими й українськими чиновниками є проблематичним, якщо позиції обох сторін щодо характеру конфлікту настільки різні. Схоже, Путін зовсім не зацікавлений у пошуку компромісу й розв'язанні

питання з Україною, а всією душею прагне її підпорядкувати. Це яскраво підтверджують коментарі самого Путіна та інших провідних російських чиновників.

Як захиститися від того, хто відмовляється визнати мир? Багато коментаторів та аналітиків стверджують, що нинішньою ескалацією конфлікту Путін хоче забезпечити всі можливі варіанти у своїх іграх протистояння із Заходом. Ці варіанти, серед інших, повинні включати велику звичайну війну в Європі.

Які є варіанти для України та самої Європи? Можливі варіанти відповідей включають: «нічого не робити», поважаючи «права Росії» на її «околицях»; демонструвати «тяжкі наслідки» для Росії, посилюючи режим санкцій проти Москви, а останнім часом також згадується використання сил швидкого реагування НАТО, якщо Росія розпочне військове вторгнення в Україну.

Усі ці можливості в основному означають сидіти й нічого не робити або спокійно чекати подальшої поведінки Росії. Чи це не завелика розкіш, коли на карту поставлена державність України, регіональна безпека та мир у Європі? Не будемо зараз говорити про неновий революційний план дій, а уявимо теоретичні можливості, які, принаймні концептуально та стратегічно, дозволять Україні не відставати від «варіантів» для Росії.

Давайте будемо чесними стосовно того факту, що російський лідер може розраховувати на те, що єдиним найбільш надійним актором, який має серйозні бойові можливості в Європі, є Сполучені Штати, але також має бути

[1] www.balticsecurity.eu

велика спокуса кинути виклик цій владі на нинішніх підставах, особливо враховуючи всі відносні успіхи в конфлікті з Грузією (2008 р.) і все, що «відбувається» в Україні з 2014 року. Усі кроки, які потребують «неминучої» реакції та «руйнівних» наслідків для Росії з боку європейського і трансатлантичного органу, фактично вже блискуче проводяться Росією, яка у відповідь отримує лише «арахіс», що його кидають Путіну в обличчя деякими економічними санкціями та «жорсткими розмовами» головних західних лідерів, які водночас продовжують значні газові домовленості й інші контракти для країн Західної Європи. Це спонукає Путіна думати, що в реальному житті не буде жодних наслідків, реального й силового спротиву, жодних реальних дій, які б зупинили агресію.

Хоча європейські та натівські війська набагато сильніші й більш спроможні, ніж російська армія, слабкість європейської та американської спільноти, яка проявляється у формах політичних розбіжностей, слабо централізованого й досить фрагментарного командування та контролю, економічних інтересів, які переважають над ідеологічними цінностями, є лише окремими факторами, які дозволяють Путіну проводити другий або третій етапи його агресивної політики у Східній Європі, і було б справді важко сказати, коли й де почнуть згасати апетити. Велика війна в Україні була б тим, у чому були б надзвичайно зацікавлені генерали російської армії, щоб підвищити свій бойовий досвід, а українська армія є рівноправним противником, враховуючи операції на сході України.

Поставимо собі питання, чи можна дати Росії щось, як-от ідею, яка би змусила її серйозно переосмислити чи повністю відмовитися від погроз військового вторгнення в Україну? Один із таких проактивних варіантів — показати здатність нації бути готовою на все, щоб захистити свою краї-

ну. Вона повинна демонструвати очевидну готовність, згуртованість і здатність діяти не тільки в режимі реакції, а й бути більш ініціативним у мисленні та діях, ніж від неї очікують. У зв'язку з цим одним із найкращих прикладів новітньої історії є держава Ізраїль, героїзм і лідерство нації якої у Шестиденній війні 1967 року заклали міцні основи для ізраїльської державності. У міжнародних відносинах попереджувальний удар — це військова дія, до якої вдається країна у відповідь на загрозу з боку іншої держави, щоб зупинити країну, яка погрожує, від реалізації своєї загрози. Перед тим військовим нападом Ізраїлю Єгипет оголосив політику ворожості щодо Ізраїлю; привів свої збройні сили у максимальну бойову готовність; витіснив надзвичайні сили ООН з прикордонного району Синай; посилив свої війська на кордоні з Ізраїлем; оголосив про закриття Тиранської протоки для ізраїльських кораблів та уклав договори про взаємну підтримку з Іраком, Йорданією і Сирією.

Теоретично та на практиці ми можемо спостерігати багато паралелей, які можна порівняти з ситуацією російського та українського конфлікту.

У випадку України поняття «превентивної війни» та його зміст — це не стільки нагальний план дій, а перезавантаження світогляду.

Щось, що потрібно сказати, якщо не зробити насправді, у плані військової операції, і те, що дійсно потрібно зробити з точки зору посилення спроможності України протистояти.

Нинішня ситуація з тиском Росії на Україну нагадала мені розмову кілька років тому у Вашингтоні (округ Колумбія), коли я обговорював із представником спільноти аналітичних центрів, які були б варіанти для країн Балтії та Латвії у випадку нарощування військових сил Росії та безпосередньої загрози нашій національній безпеці, враховуючи, що всі війська розміщені у Пскові

— у Західному військовому окрузі Росії. «Чому б не завдати попереджувального удару по частинах у Пскові, якщо ви бачите, що вони ось-ось атакуватимуть?» — запитали мене. Я лише усміхнувся на це. Це, так би мовити, дуже екстремальний підхід, особливо з огляду на чисельність латвійської армії або всіх балтійських армій разом узятих. Скажімо, з точки зору військової операції, на цей момент це виглядає «дещо нереалістично», але є щось переконливе в усій концепції та способі мислення, якщо наважуються розглядати й таку стратегію.

Це змушує вас думати по-іншому, і якимось чином ви опиняєтеся поза «пасткою», розставленою супротивником, коли починаєте діяти проактивно. І так вчинила маленька й молода держава Ізраїль у 1967 році, коли реалізувала доволі «абсурдну» ідею військової операції проти Єгипту, усвідомлюючи неминучість загрози національній безпеці Ізраїлю через наявні докази. У підсумку вона завдала першою удар набагато сильнішому супротивнику й усім його союзникам. Це не означало, що вони неодмінно досягнуть успіху, але це був чіткий сигнал усьому світу, що ця нація збирається робити все, щоб вижити.

У сучасній Україні та нинішній ситуації, з якою вона стикається, поняття «превентивності» слід розглядати ширше. Українська військова стратегія, планування та операції, командування та контроль, політичне лідерство та стійкість суспільства повинні «випередити» все, що російські стратеги вважатимуть слабкими ланками ланцюга. Європа і Сполучені Штати готові допомогти виконати цю місію порадами та необхідними ресурсами. Якщо справа дійде до військової операції, Росія повинна розглядати війну на своїй території як реальний варіант, якщо вона почне повномасштабне звичайне військове вторгнення в Україну.

ЗЛОВМИСНИЙ ПЛАН ПУТІНА ПРОТИ УКРАЇНИ: СПРИЯТЛИВІ ТА ПЕРЕШКОДЖАЮЧІ ФАКТОРИ

Серед експертів з питань безпеки, політики та економіки (передусім енергетики) немає жодних сумнівів, що нещодавнє нарощування Росією військових сил на кордоні з Україною спрямоване на просування зловісного порядку денного Кремля. Різниця в думках зводиться до масштабів, засобів, часу та географії. Завадати удару, коли міжнародна спільнота й сама Україна вразливі найбільше та готові протистояти найменше, є очевидним наміром Путіна. Однак коли цей «ідеальний шторм» досягне свого апогею, щоб дозволити Росії піти в наступ, залежить від багатьох факторів. Нижче наведено короткий огляд ключових внутрішніх та міжнародних подій, які можуть або розв'язати руки Путіну, або завадити його «бліцкригу», принаймні в осяжному майбутньому.

**МАРИНА ЯРОШЕВИЧ
– ЧЛЕН ПРОМОУТ
ЮКРЕЙН, РЕДАКТОР
ЖУРНАЛУ ОГЛЯД
УКРАЇНА БРЮССЕЛЬ**

Розвиток ситуації в Україні та зовнішня підтримка

Українській економіці важко втриматися на плаву та допомогти громадянам пережити зростаючу економічну кризу. Необхідність спрямувати ресурси на забезпечення військової готовності та політична нестабільність, що додається до проблем із системою охорони здоров'я, призводять до зuboжіння громадян, дезорієнтації та наростання страхів перед майбутнім. Очевидно, Росія винна, якщо не в початку всіх цих процесів, то, принаймні, у тиску на слабкі місця й викривленні серйозності ситуації, що ще більше погіршує її. Україна, ослаблена внутрішньо, має менше шансів ефективно протидіяти зовнішньому ворогу. Це є причиною того, що українська влада активно шукає запевнень у всеосяжній допомозі з боку іноземних держав та міжнародних організацій. Однак замість того, щоб зробити українську позицію твердішою і таким чином стримати Росію, це призво-

дить до протилежного: останнім часом Путін оголосив військову присутність НАТО на її східному фланзі, а також навчання союзників і озброєння українських збройних сил неприйнятними, оскільки він сприймає це як фактичну українську військову інтеграцію в структури Альянсу. Така безкомпромісна риторика стримує Захід брати на себе рішучі й конкретні зобов'язання, тому що він не бажає боротися з Росією навіть опосередковано, просто екіпіруючи Україну. Декларація генсека НАТО Столтенберга, в якій стверджується, що Альянс не зобов'язаний захищати Україну, є однією з низки заяв на підтвердження викладеної вище думки. Як наслідок, внутрішні події в Україні, а також її непевна підтримка з боку міжнародних партнерів створюють тло для зухвалої поведінки Москви.

Сага з «Північним поток-2» на межі розв'язки (реалізації)

Газопровід Північний потік-2, безумовно, є одним із (якщо не головним) факторів, що впливає на плани Путіна щодо вторгнення. Ключовою метою газопроводу було оминати Україну при транзиті газу до ЄС, незважаючи на його економічну й логістичну невиправданість. Його будівництво було завершено у вересні 2021 року, і якщо газогін буде сертифікований регуляторами, він не тільки завдасть Києву мільярдних збитків, але й усуне останній «камінь спотикання» для Москви в нападі на Україну. Надія, що міжнародна спільнота не допустить цього, ще не вмерла, але згасає з кожним днем.

Адміністрація Байдена, яка приступила до роботи, коли ПП2 був завершений на 95%, замінила свої зусилля щодо скасування проекту спробами пом'як-

шити ризики, якщо Путін продовжить використовувати постачання газу як зброю. Тепер рішення за Конгресом, який вчергове вніс санкції як поправки до щорічного Закону про дозвіл на національну оборону. Якщо їх буде скасовано, то всі важелі впливу у цій ситуації знову опиняться у Європи.

У Німеччині колишня адміністрація Меркель докладає зусиль, щоб реалізувати газопровід Північний потік-2, водночас коли майбутня міністр закордонних справ Анналена Бербок посилає сигнали, що її кабінет не задовольнятиме вимоги Росії. Однак питання все ще не вирішене, і багато чого залежатиме від внутрішньополітичної динаміки Німеччини, а також від будь-яких подій навколо зобов'язань Росії дотримуватися антимонопольного законодавства Європейського Союзу та регуляторних обмежень. Якщо з боку регулятора ЄС не буде зроблено жодних поступок, а Кремль своєю чергою не зробить достатньо для «анбандлінгу» Газпрому (розмежування власника трубопроводу та власника газу, який він транспортує), то ми можемо говорити про тимчасове стримування російського наступу. Однак якщо Путін підступно знайде способи подолати перешкоди сертифікації ПП2, тоді попередження про московську гру м'язами перестануть бути лише політичною загрозою і, швидше за все, переростуть у військове втручання.

Нова хвиля міграційної кризи та поступовий аншлюс Білорусі Росією

Самопроголошений президент Лукашенко вже не один рік поспіль завдає головного болю ЄС. Однак його нещодавній підтримуваний Росією «супровід»

мігрантів з Африки та Близького Сходу, які потрапили до Білорусі авіасполученням, безпосередньо до зовнішніх сухопутних кордонів ЄС є новим рівнем небезпеки. На жаль, як засвідчує досвід, країни-члени ЄС досі не прийшли до єдиного розуміння того, як поводитися з нелегальними мігрантами, біженцями та шукачами притулку й організувати розподіл міграційного тягаря справедливо, помірковано й ефективно. Тому навіть відносно низька кількість мігрантів (порівняно з 2014-2015 роками) викликає сильне напруження не лише серед держав, які перебувають під тиском, а й решти блоку ЄС. Перш за все, така неузгодженість усередині ЄС розпорошує його увагу; по-друге, вона вказує на брак єдності, яка грає на руку Путіну, і, по-третє, дозволяє Лукашенку безсоромно проявити свою справжню політичну прихильність. Складається враження, що довгий час він тримався осторонь стороннього впливу, але тепер він, здається, поступово стає маріонеткою Путіна і погоджується на аншлюс Білорусі Росією. Доказом тому є численні двосторонні військові навчання та злиття потенціалу двох збройних сил. Крім того, Лукашенко нещодавно заявив про визнання де-факто і де-юре Криму російською територією і дав зрозуміти, що він буде воювати на російській стороні в потенційній війні з Україною. Усі ці події вказують на той факт, що Росія відкриває другий фронт у боротьбі з Україною за допомогою Білорусі, у той час як ЄС з останніх сил намагається згуртувати свої дії проти повторюваних міграційних проблем.

Зовнішня політика США слабне, чим і користується Росія

Давно минули ті часи, коли міжнародна спільнота піднімало келихи шампанського, святкуючи обрання Байдена на посаду президента. З самого початку стало цілком очевидним, що кількість, масштаб і географічне розмаїття проблем не дозволяють США належним чином їх подолати. Готовність Байдена встановити «передбачувані ворожі відносини» з Путіним, щоб розчистити шлях для боротьби з геополітичними загрозами, що виникають з боку Китаю, виявилася не тільки поспішним, а цілковито неправильним кроком. Його подальші прорахунки щодо виведення військ з Афганістану, спроби відновити відносини з Іраном, щоб не дати йому розробити ядерну зброю, а також нездорова одержимість ізраїльсько-палестинським рішенням за формулою двох держав – усе це створює передумови для того, щоб Путін міг потирати руки. Для Москви дії, безперечно, говорять голосніше за слова. Таким чином, ані відправка директора ЦРУ Бернса до Москви, спрямована на застереження Росії від вторгнення в Україну, ані публічні заяви держсекретаря Блінкена на полях саміту НАТО поки що не досягли наміченої мети. Навпаки, планування другого американо-російського саміту, ймовірно, послужить «зеленим світлом» для Путіна, щоб перейти до втілення його порядку денного серед «глибоких занепокоєнь» Заходу і насамперед США. Якщо Сполучені Штати серйозно ставляться до стримування Росії, їм потрібно діяти превентивно, а не просто говорити різними словами з авторитарним лідером Росії, поки він планує масштабну атаку у всіх на виду.

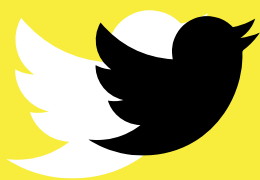
Інші міжнародні події, що викликають серйозне занепокоєння

Якби тільки можна було обмежити виклики та загрози, зменшивши їх кількість та масштаби. Але, на жаль, це не так. Китай погрожує захопити Тайвань (де, між іншим, виробляється більшість напівпровідників для використання в усьому світі); Ізраїль готується або превентивно завдати удару своїм ворогам, які прагнуть його знищення, або принаймні готується захищатися і дати відсіч агресорам із Близького Сходу та за його межами; наростає загроза дестабілізації все більшої кількості держав на Близькому Сході, у Північній Африці та Латинській Америці тощо. Сукупно це робить ситуацію небезпечною в усьому світі. І хоча жоден окремий випадок не є достатнім стимулом та приводом для Путіна вторгнутися в Україну, поєднання принаймні кількох згубних подій здатне «підкисити» колективний Захід.

Єдиний висновок полягає в тому, що будь-яка ситуація, яка погіршується, грає на руку Путіну і дає йому змогу просунутися в політичному, економічному та військовому плані, підриваючи західні демократії з Україною на передовій. Щоб не трапилося найгіршого, необхідно діяти, поки ще не пізно, а саме – покласти край ПП2, надати Україні, крім додаткових фінансових і технічних ресурсів, превентивну військову допомогу та вжити більш рішучих заходів щодо інших криз принаймні в регіоні сусідства ЄС, щоби виключити можливість нападу Кремля відразу з кількох флангів.

The Future is Europe!

**Follow us for analysis
and info on Ukraine
and Eastern Europe**

**@Promote
Ukraine**

**Promote
Ukraine**

РОЛАНД ФРОЙДЕНШТАЙН: «ПУТІН ВІДЧУВАЄ СЛАБКІСТЬ ЗАХОДУ»

ІНТЕРВ'Ю

Радше психологічний маневр, а не підготовка до війни - так оцінює нарощування російських військових потужностей на кордоні з Україною Роланд Фройденштайн, віцепрезидент аналітичного центру Глобсек. В інтерв'ю Софії Шевчук для журналу Огляд Україна Брюссель він поділився думками про те, які санкції для Росії були би болючішими і що ще могли б зробити Євросоюз та НАТО для кращої підтримки України в ситуації, що склалася.

Вашингтон і Київ заявляють, що Росія нарощує потенціал для нападу на Україну, проте в Москві заперечують планування вторгнення. Ви вважаєте, що цього разу ситуація є справді небезпечною?

Навесні цього року вже було небезпечно. Багато хто каже, що цього разу це ще небезпечніше, адже навесні Росія підготувала інфраструктуру на українському кордоні, тепер залишається лише підтягнути війська. Росія заперечує атаку – це саме те, що нападники роблять. Я не думаю, що Путін збирається атакувати – це також залежатиме від поведінки України та Заходу, переважно ЄС, США й НАТО. Особисто в мене таке відчуття, що це не підготовка до війни, а скоріше психологічний маневр, який не означає, що Путін ніколи не нападе. Його найближчий план – посилити військовий

тиск, досягти політичної мети. Ця політична мета складається з кількох аспектів:

- гарантувати, що Україна ніколи не вступить до ЄС та НАТО;

- змусити Захід чинити тиск на Україну задля виконання Мінської угоди-II, як її трактує Росія (федералізація, проведення виборів у так званих народних республіках), без виконання Росією своєї частини;

- психологічна атака, ідентична тій, що була навесні: чим частіше Росія зосереджує війська на українському кордоні, а потім нічого не відбувається, тим менша ймовірність, що хтось у майбутньому буде відчувати себе зобов'язаним протистояти.

Тепер Кремль, очевидно, бачить вікно можливостей: США займаються своїми внутрішніми проблемами, Байден в очах Путіна є слабким лідером через Афганістан; новий уряд Німеччини вже давав сигнал, що він буде більш критично ставитися

до Росії, але не готовий до військових дій, таких як передислокація військ. Ми це називаємо – «говорити голосно, проте носити маленьку палицю». Це небезпечне поєднання. Я думаю, що Путін відчуває слабкість Заходу.

Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг сказав: «Ми закликаємо Росію бути прозорою, зменшити напруженість та ескалацію. НАТО залишається пильним, і ми продовжуємо надавати Україні політичну та практичну підтримку». Чи достатньо цієї заяви в такій ситуації? Чи має/може НАТО демонструвати більші зусилля для захисту свого партнера – України?

НАТО – це сукупність держав-членів, це міждержавна організація. Я думаю, що Захід і союзники НАТО повинні негайно відповісти на російські загрози посиленням своєї підтримки у Польщі та регіоні Чорного

моря. Це сталося навесні, коли США направили стратегічні бомбардувальники до Польщі як реакцію на концентрацію російських військ на кордоні.

Через пару днів російські війська почали відступати. Однак це було рішення США, а не НАТО. У таких випадках Альянс повільніше ухвалює рішення. Ба більше, деякі члени НАТО не хочуть подальших військових розгортань на Сході: це так звана коаліція «Білого прапора» (Італія, Франція та Німеччина). Отже, США повинні бути готові реалізовувати свою ініціативу самостійно.

Крім того, Україна не є членом НАТО, тому, відповідно, не підпадає під дію Статті 5. Отже, Північноатлантичний Альянс не має захищати Україну. Ця країна навіть не має Плану дій щодо членства в НАТО, адже в очах деяких членів Альянсу це могло б викликати ще потужнішу реакцію з боку Росії у військовому плані. Однак є речі, які потрібно зробити, не застосовуючи Статтю 5, наприклад, постачання зброї, військові навчання, навчальні місії – усе це вже відбувається в Україні та має стримувальний ефект. Можна стверджувати, що західні санкції зупинили подальшу ескалацію у 2014 році. Маріуполь досі залишається вільним містом, швидше за все, через це тоді запроваджені санкції.

Столтенберг повинен говорити мовою деескалації (як вказали союзники), але постійно наголошувати на цьому не є правильним підходом, на мою думку. Пам'ятаймо, що підхід Заходу в часи Холодної війни та сьогодні був і є – потужна оборона, сильне стримування і заохочення до діалогу з Радянським Союзом у минулому й сьогодні з Росією. Річ у тому, що коли ви хочете стримувати – НАТО повинно в певні моменти вміти цілеспрямовано загос-

трювати ситуацію. Також це потрібно влучно прокомунікувати протилежній стороні. Проблема з «деескалацією понад усе» полягає в тому, що власне стримування стає слабшим. Тоді Росія може подумати, що НАТО не здатне до стримування. Тож, якби я опинився на місці Столтенберга, я би представив реально збалансовану суміш, яка б складалася з готовності захищати себе військовим шляхом, а незалежність України – політичним (тобто вдаватися до ескалації, якщо необхідно), і готовність до діалогу (як частина деескалації).

Ще у 2014 році Європейський Союз засудив «анексію» Криму та запровадив санкції проти деяких громадян і компаній Росії. Чи може Європейський Союз зробити більше, якщо існуватиме реальна загроза нападу Росії на Україну?

ЄС може зробити набагато болючіші речі, ніж просто розпочати санкції проти олігархів, список яких на сьогодні налічує близько 300 громадян. По-перше, разом зі США виключити Росію із системи SWIFT. По-друге, персональні санкції проти всієї російської владної еліти можуть бути значно посилені, як-от заборона візової підтримки владним структурам та їхнім родинам, а також замороження їхніх активів у західних банках. Щоразу, коли російських демократів засуджують за їхні демократичні й громадянські активності, суддя має бути в списку санкцій, згідно з так званою європейською версією Акта Магнітського.

Коли йдеться про Північний потік-2, то призупинення дії сертифіката німецьким мережевим агентством розглядається як політичний вчинок. Я не впевнений, що тут є політичний аргумент – це була

юридична технічна помилка російської сторони. Хоча у ЄС є певні можливості припинити використання газопроводу Північний потік-2. Я припускаю, що німецький уряд може погодитися зробити прокачування газу через Північний потік-2 предметом санкцій, за умови погіршення ситуації в Україні. Тому газ через Північний потік-2 можна використовувати як інструмент для політичних маневрів.

Велика Британія, Франція, Німеччина й інші країни ЄС зробили заяви про серйозні наслідки для Росії, якщо вона вторгнеться в Україну. Але ми вже бачили в минулому, що Москва не прислухалася до цих заяв. Чи повинна європейська дипломатія стати більш, скажімо, агресивною щодо таких країн, як Росія?

Москва прислухалася до санкційної мови ЄС у 2014 році, як я вже згадував раніше. Саме тому російські війська зупинилися перед Маріуполем – через санкції проти еліти, компаній та урядовців. Цьому немає жодних доказів чи спростувань, але можливо припустити, що Росія була стурбована подальшими санкціями й саме тому зупинилася. Я не визнаю те, як лідери кількох країн-членів та інституцій ЄС постійно говорять, що ми повинні переналаштувати відносини з Росією. Так висловлювалися президент Макрон і колишня Верховна представниця Європейського Союзу із закордонних справ та політики безпеки Могеріні. Я думаю, що такий підхід є контрпродуктивним. Якщо ми постійно говоримо лише про діалог, то ми послаблюємо наше стримування.

ВІЙНА ЧИ ВІЙНА ЧИ ЧЕРГОВИЙ МАНЕВР? ШО ЩО ЗАТРОЖУЄ УКРАЇНІ?

Про що свідчить нарощування російських військ на українському кордоні? Як виглядатиме війна, якщо вона станеться? Що стоїть за польською прикордонною кризою й наскільки готовий Захід допомогти Україні? На ці дуже непрості запитання журнал «Огляд Україна Брюссель» шукав відповіді серед євродепутатів, політиків України та Білорусі, а також західних та українських експертів.

**ВІТОЛЬД
ВАЩИКОВСЬКИЙ
– ПОЛЬСЬКИЙ
ЄВРОДЕПУТАТ
(ФРАКЦІЯ
ЄВРОПЕЙСЬКИХ
КОНСЕРВАТОРІВ І
РЕФОРМІСТІВ), ГОЛОВА
ДЕЛЕГАЦІЇ ЄС-УКРАЇНА
У ЄВРОПАРЛАМЕНТІ,
КОЛИШНІЙ МІНІСТР
ЗАКОРДОННИХ СПРАВ
ПОЛЬЩІ**

Скупчення мігрантів на білорусько-польському кордоні – це не польська прикордонна криза. Це гібридна атака Лукашенка на кордоні ЄС, не тільки на кордоні Польщі, а й Литви та Латвії. Причому це не лише кордони Євросоюзу, а й кордони НАТО. Лукашенка використовує мігрантів і вводить їх в оману, повідомляючи, що через Польщу вони можуть отримати доступ до Німеччини або й далі на Захід, куди вони можуть легально переїхати й користуватися соціальними пільгами. Їм не повідомляють, що перетин кордону з Польщею й далі здійснюється нелегально. Без польських віз

перетин кордону є незаконним. Таким чином, люди повинні були би попросити притулку й залишитися в таборі для біженців у Польщі, відповідно до законодавства ЄС, чого вони не хотіли спочатку.

Зараз усі в Європі розмірковують, що стоїть за цими діями Лукашенка. Ми припускаємо, що це сценарій Путіна. Одна з причин полягає в тому, що Путін використовує мігрантів, щоб почати переговори щодо цієї справи з Європою – якщо почнуться переговори між Білоруссю та ЄС, тоді Лукашенка доведеться офіційно визнати президентом Білорусі. Після цього також будуть зняті санкції, які раніше були накладені на Лукашенка.

По-друге, це може бути так зване «маскування» для прикриття дій, що відбуваються в Україні – концентрації російських військ на українському кордоні. Поки ми зайняті Білоруссю, Путін почне атаку на Україну. Обидва сценарії можуть бути правдивими і відбуватися одночасно.

Час підібраний ідеально: ЄС зайнятий внутрішньо, американці також зайняті внутрішньою політикою, тому на міжнародній арені наявний вакуум, який Путін може заповнити своїми діями.

Існує закономірність, що росіяни використовують час, коли інша частина світу зайнята зимовими канікулами. Це вдалий час. Я не думаю, що Путіну потрібна повномасштабна війна. Він не може дозволити собі окупувати всю Україну й виправдати це перед світом. Він хоче антимайдану. Він хоче змусити українську владу витрачати гроші на безпеку та оборону, а не на внутрішні реформи, які необхідні народу і є дуже дорогими – щоб українці втомилися

від нинішньої влади, яка зосереджується на обороні, а не на внутрішніх реформах. Таким чином, він сподівається, що українці зрештою змінять владу.

Це не означає, що якогось типу невеликий конфлікт не відбудеться. Путін хоче створити сухопутний коридор, який би з'єднав Донбас і Крим, тому деякі міста, як-от Маріуполь, можуть бути в небезпеці. Інший варіант – відрізання України від Чорного моря, тут Одеса в небезпеці. Українці можуть бути незадоволені владою, яка нічого не зробила для захисту українських територій, якщо такі дії все-таки будуть. Тоді б українці знову розчарувалися в євроатлантичній інтеграції, відсутності підтримки й допомоги з боку ЄС та НАТО, і, таким чином, могли б змінити курс з євроінтеграції на Росію.

Російська пропагандистська машина готує наратив для вторгнення. Це типова закономірність для Росії – перевернути все з ніг на голову. Вони люблять звинувачувати інших, замість того, щоб пояснювати власні дії. Наприклад, концентрацію військ. Вони звинувачуватимуть українських лідерів безпеки та уряд, а також НАТО та країни-члени ЄС у їхніх стримувальних діях і пояснюватимуть, що Росія просто реагувала й захищала російську меншість в Україні – якщо це станеться.

**РАСА ЮКНЯВІЧЕНЕ
– ЄВРОДЕПУТАТКА
ВІД ЛИТВИ (ФРАКЦІЯ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
НАРОДНОЇ ПАРТІЇ),
ВІЦЕГОЛОВА
ПІДКОМІТЕТУ
ЄВРОПАРЛАМЕНТУ З
БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ,
МІНІСТР ОБОРОНИ
ЛИТВИ У 2008-2012
РОКАХ**

Я ставлюся до цієї ситуації дуже серйозно. Звичайно, ніхто не знає, про що думає Путін. Але мені важко повірити в те, що він може вдатися до такого безглуздя й розв'язати ще одну, повномасштабну, війну в Україні.

З одного боку, ми не знаємо, до чого призведе нинішня напруженість, але з іншого – ми знаємо напевне, що Росія в минулому вже використовувала скупчення військ як інструмент тиску на Україну та на Європу. І дуже ймовірно, що Москва й тепер знову спробує використати збільшення військової присутності та страх як головні козирі для просування власних геополітичних й економічних інтересів.

Якщо вірити російським каналам дезінформації, то головною метою Кремля є недопущення ситуації, коли Україна отримає запрошення до НАТО. Це – їхній найбільший страх. Путін із наполегливістю параноїка намагається повернути Україну в орбіту Росії, оскільки він розуміє, що без України імперія Кремля неможлива. Але думка про те, що українців можна «повернути» під владу Росії силою, є величезною помилкою Путіна.

Помічаючи потужну прозахідну орієнтацію України, Путін відчуває, що йому потрібно більше важелів впливу для того, щоби перешкодити нам навіть думати про євроатлантичну інтеграцію України як про реальну можливість. Тепер настав зручний момент для створення такого додаткового важеля впливу: світ охопила непевність через пандемію ковіду, зростання цін, високу інфляцію, економічну нестабільність тощо. Дії Росії спрямовані на активне збільшення наявної напруги, на укорінення відчуття страху й непевності. Використовується не лише нагромадження військової потуги. Сьогодні ми почули в новинах про зростання кількості артобстрілів на лінії фронту на Донбасі. У минулі місяці ми відчували гібридні атаки Лукашенка на кордоні з Литвою та Польщею.

Усі ці дії мають на меті збільшення тиску на ЄС, НАТО й Україну. І ми повинні сприймати їх серйозно. Як ЄС, ми повинні тримати єдину позицію й не піддаватися на цей шантаж. Нам треба діяти активно й на випередження, зміцнювати співробітництво з нашими партнерами в Україні. Одна з конкретних справ, яку ми можемо зробити, – це «виконати наше домашнє завдання» й бути готовими надати відчутні інструменти підтримки на саміті «Східного партнерства», який проходитиме в грудні цього року.

Я не можу говорити від імені усього ЄС чи НАТО, чи готові вони до повномасштабного збройного вторгнення Росії в Україну. Але Європейський парламент висловив дуже чітку позицію стосовно російської агресії та втручання. Ми не маємо жодних ілюзій щодо намірів путінського режиму. Такий висновок можна зробити також і з останнього звіту про напрям політичних відносин між ЄС і Росією, який у вересні цього року отримав велику підтримку серед усіх політичних фракцій.

ЄС також вдався до превентивних кроків, посиливши санкції проти представників російської еліти, пов'язаної з Кремлем, і запропонувавши глибшу підтримку демократичній опозиції в Росії. Нещодавне рішення присудити Алексею Навальному премію «За свободу думки» імені Андрея Сахарова підкреслює цю позицію.

Окрім конкретних кроків, до яких ЄС уже вдався для стримування агресивних дій з боку Росії, Європейський Союз продовжує надавати підтримку Україні в плані допомоги для розширення можливостей, зміцнення економічного співробітництва, навчання з досвіду один одного для протистояння російській дезінформації тощо.

Ще потужнішу підтримку надають уряди окремих країн. Один із найбільш знакових прикладів – це «Угода про стратегічне партнерство між Сполученими Штатами Америки й Україною», підписана у вересні цього року. Це велика угода, яка охоплює широкі заходи підтримки в усіх ключових галузях – від безпеки й оборони до демократії та реформ у сфері прав людини чи економічного розвитку. Підтримка окремих країн відчувається і всередині Європейського Союзу. Наприклад, Литва послідовно підтримує євроатлантичну інтеграцію

України і вже надавала воєнну та інституційну допомогу для впровадження необхідних реформ тощо.

Зрештою, нещодавно президент Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн та генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг зустрілися під час спільного візиту до Литви. Це перша в історії така зустріч. Вибір Литви для проведення цієї зустрічі є вже сам по собі відчутним сигналом, який свідчить про те, що як ЄС, так і НАТО ставляться до ситуації в регіоні дуже серйозно. Одночасно проведення спільної зустрічі в Литві продемонструвало, що ЄС та НАТО виступають одним потужним фронтом у світлі викликів безпеці, які кидає Росія. Генеральний секретар НАТО окремим прокоментував ситуацію на російсько-українському кордоні, наголосивши на підтримці Альянсом України.

Зі свого боку, британський прем'єр-міністр Борис Джонсон також виголосив свою позицію – у правильний момент, чітко закликаючи до дій, які можна розвивати й далі у рамках нинішньої співпраці між Євросоюзом і Великою Британією.

Якщо говорити про уроки, винесені Євросоюзом у випадку з Кримом та Донбасом, то окупація Криму та розв'язання війни на Донбасі – це фундаментальні порушення міжнародного права. Якщо поглянути на реакцію ЄС, то надважливо, що ми не здалися. Ми повинні витримувати політику невизнання «анексії», коли справа стосується Криму, незалежно від того, наскільки довго вона триває.

Один з уроків, який ми винесли з російської агресії в Криму й на Донбасі, полягає у тому, що з автократами неможливо домовлятися. Єдина мова, яку вони розуміють, – це мова сили. Європа не повинна плекатися ілюзій, що ще один раунд переговорів покращить ситуацію.

Натомість нам потрібно мислити більш геополітично в усіх значеннях цього слова. Уже настав час для того, щоб ЄС узяв на себе геополітичну відповідальність і продемонстрував лідерство у «Східному партнерстві». У той час, як надважливим залишається продовжувати надавати дієву підтримку й розвивати наявні платформи для співпраці, справжнє лідерство ЄС у регіоні неможливе без потужного й чіткого заклик до інтеграції. Це – єдина значуща дія, яку ми могли б додати до інструментарію ЄС.

Я розумію, що повна євроатлантична інтеграція України ще може зайняти якийсь час. Але ми не повинні боятися. Захід піддавався страху в минулому, але від того Путін лише виграв. Він використовує тактику залякування, знаючи, що страх – це могутня зброя.

Ми повинні бути хоробрими й запропонувати Україні чіткий курс на євроінтеграцію. Європейська інтеграція України, Молдови та Грузії, країн так званого «Асоційованого Тріо», – це єдиний шлях до гарантування демократичного розвитку, процвітання і довгострокової стабільності в цих країнах. Немає іншої життєспроможної альтернативи перевагам, які може принести євроінтеграція. До того ж успіх цих країн на шляху євроінтеграції – це те, що може позитивно вплинути також і на бажання народу Росії розвернути їхню країну в бік більш відкритого й демократичного розвитку.

Зараз дедалі частіше чути дискусії про справді новітні механізми поступової інтеграції, як-от так звана «формула Проді»: «усе, окрім інституцій». Це те, за що нам зараз треба виступати й не тільки заради України, а й заради власної безпеки. Що менше простору ми залишимо для згубного впливу диктатур уздовж наших кордонів, то безпечніше нам буде в межах ЄС [1].

Щодо енергетичної кризи. На цей момент не всі члени ЄС усвідомлюють повний обсяг енергетичної непевності, що витікає з нашої залежності від Росії. Північний потік-2 – прекрасний приклад цього. Але трубопровід ще має бути сертифікований, а це означає, що у нас ще є вибір. ЄС має деякі інструменти у власному розпорядженні: усі країни-члени зобов'язані гарантувати те, що їхні енергетичні проекти повністю відповідають європейському законодавству. Це стосується також і Північного потоку-2. Наразі сертифікацію цього трубопроводу в німецьких інстанціях призупинено, але навіть коли її буде завершено, її муситиме перевірити Європейська комісія. Також Єврокомісія може розпочати розслідування дій Газпрому, спрямованих на маніпуляцію енергетичним ринком ЄС; члени Європарламенту уже звернулися до Єврокомісії з проханням про таке розслідування.

[1] Більше про цей формат можна почитати тут: <https://elpnariai.lt/en/eap-beyond-westlessness/>

Однак для того, щоби були вжиті ефективні кроки, ми мусимо добре усвідомити те, що запуск Північного потоку-2 не сприятиме нашій енергетичній безпеці. Навпаки: поглиблена залежність поставить нас перед ризиками подальших спроб брудного шантажу з боку Росії. Нинішнє маніпулювання цінами, що призвело до стрімкого здорожчання енергоносіїв по всій Європі, добре це ілюструє. Для багатьох це стало тривожним дзвіночком: наші союзники починають усвідомлювати, що Росія – це ненадійний партнер для забезпечення наших енергетичних потреб.

У цьому контексті такі заяви, як зробив Борис Джонсон, варто вітати. Він має рацію: ми не можемо мати одне й друге – і значну підтримку стабільності та демократії у сусідів, і бізнес «як завжди» з Росією, особливо ж у критично важливих галузях, як-от енергопостачання.

Ця теза стосується як Європи, так і України. Україні слід диверсифікувати постачання енергоносіїв і максимально зменшити залежність від транзиту російського газу. Залежність від Росії – це слабе місце, яке жоден із нас не може собі дозволити, особливо у світлі дедалі частіших спроб загрожувати нам, вдаючись до гібридних атак, нарощування військової присутності, втручання у політичні процеси тощо.

Моя найбільша надія полягає в тому, що енергетична криза стане «тривожним дзвіночком» для всієї Європи, а це спонукатиме її ствердити свою геополітичну відповідальність і лідерство.

**РОБЕРТ БЄДРОНЬ
– ЄВРОДЕПУТАТ ВІД
ПОЛЬЩІ (ФРАКЦІЯ
СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІВ),
ГОЛОВА ДЕЛЕГАЦІЇ
ЄС-БІЛОРУСЬ У
ЄВРОПАРЛАМЕНТІ**

Нарощування чисельності російських військ на кордоні з Україною – це не навчання. У випадку військових навчань застосовуються певні правила та процедури, наприклад, завчасне інформування партнерів. У цьому випадку такого не було. Якщо Росія застосує силу проти України, ЄС і НАТО повинні відповісти швидко й послідовно. Ми не можемо стати маріонеткою в руках Путіна, який шантажує Європу, перериваючи поставки газу. Можна також припустити, що остання гібридна війна Лукашенка на кордоні з Польщею була лише початком чогось набагато більшого у свідомості Путіна. Ми повинні завжди наголошувати, що підтримка України з боку НАТО не є загрозою для Росії.

**ВІОЛА ФОН КРАМОН-
ТАУБАДЕЛЬ
– ЄВРОДЕПУТАТКА
ВІД НІМЕЧЧИНИ
(ФРАКЦІЯ ЗЕЛЕНИХ),
ВІЦЕГОЛОВА
ДЕЛЕГАЦІЇ УКРАЇНА-ЄС
У ЄВРОПАРЛАМЕНТІ**

Росія використовує тут класичну тактику залякування, яку також часто використовував Радянський Союз. Ця тактика є відносно «недорогою» і має на меті перевірити Захід. Подібну ситуацію ми вже мали у квітні 2021 року, коли Росія мобілізувала біля українського кордону приблизно 120 тисяч солдатів і водночас значно збільшила кількість озброєння та іншої військової техніки на окупованій частині Донбасу. Однак цього разу ситуація стає ще складнішою, оскільки додається білоруський вимір і посилюється контроль Росії. Отже, одне з міркувань полягає в тому, що Росія могла би поклатися на те, що часті військові марші призведуть до свого роду «зносу», так що увага на Заході до таких маневрів може зменшитися, а Кремль теоретично отримає дозвіл на подальшу окупацію України з мінімальним міжнародним резонансом та мінімальними наслідками для себе.

На цьому етапі слід ретельно відстежувати розвиток подій на східному кордоні України та не ігнорувати потенційно серйозну загрозу. Трансатлантична координація має першочергове значення. Президентка Європейської Комісії Урсула фон дер Ляєн, президент Ради ЄС Шарль Мішель, глави держав і урядів повинні особисто заявити Путіну, що такі ігри небезпечні і вкрай контрпродуктивні. Какофонії в інституціях ЄС слід уникати будь-якою ціною. При цьому ЄС має використовувати всі дипломатичні засоби, наприклад, скликання послів Росії або, якщо необхідно, посилення санкцій проти Росії.

Включення України до трансатлантичних структур безпеки самою Україною вважається єдиним реальним рішенням, але тут відкриті різні питання всередині НАТО, так що це практично неможливо.

РОМАН ЛОЗИНСЬКИЙ
– НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ
УКРАЇНИ

Н а й п е р ш е ,
потрібно розуміти, що російські війська завжди залишались на сході в більшій чи меншій кількості. А інформація про те, що їх стає більше, є або наслідком розвідувальної інформації наших спецслужб чи партнерів, або інколи й спеціальними провокаціями з боку РФ для того, аби посилити переговорну позицію. Це часто буває перед міжнародними форумами чи ухваленням рішень. Зараз це стосується Північного потоку-2 і, на мою думку, переговорна позиція США, які закликають Німеччину не сертифікувати ПП-2 як зброю агресора, а не економічний інструмент, є однією з причин нарощування російських військ на українському кордоні. Ми ніколи не можемо знати, що справді в планах у Путіна. Але мусимо пам'ятати, що Росія може напасти знову, у будь-який момент, широкомасштабно.

Спілкуючись із нашими військовими, з якими я кілька разів на рік проводжу час на сході, розумію, що вони готові: бойовий дух, моральна підготовка, зброя та спорядження модернізовані. Проте армія РФ є однією з найпотужніших. Тож будьмо реалістами: Україна не зможе встояти самостійно або це принесе великі жертви. Тому, звісно, потрібно опиратися на допомогу партнерів: дехто вже висловив підтримку, зокрема військову, а дехто використовує лише дипломатичні інструменти.

Проте мені здається, що ЄС не виносить ніякі уроки з минулого – він реагує ситуативно. У певний момент чи точку часу є зацікавленість: сьогодні – це Північний потік-2. Є також інтереси держав, економічні,

«під столом» – ті, про які ми не знаємо. Тому я б не сподівався, що щось може когось навчити. Анексія Росією частин Абхазії та Південної Осетії не навчила нікого в контексті російської агресії в 2013-2014 роках. Тож не варто очікувати на уроки історії, а займати сильну позицію в конкретний момент часу.

Що ж до енергетичної кризи, то насправді ні Україна, ні Європа не готові до загострення енергетичної кризи. Адже, по-перше, наша енергетична криза є кризою комунальних платежів, росту цін і, відповідно, зменшення підтримки населенням чинної влади. Підняття вартості комунальних послуг автоматично впливає на позицію підтримки своїх урядів. Тому це дестабілізує ситуацію всюди.

**АЛЕКСАНДР
МІЛІНКЕВИЧ
– КАНЦЛЕР ВІЛЬНОГО
БІЛОРУСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ,
ЄДИНИЙ КАНДИДАТ
У ПРЕЗИДЕНТИ
БІЛОРУСІ ВІД
ОБ'ЄДНАНОЇ ОПОЗИЦІЇ
У 2006 РОЦІ, ЛАУРЕАТ
ПРЕМІЇ САХАРОВА «ЗА
СВОБОДУ ДУМКИ»
ЄВРОПАРЛАМЕНТУ**

Росія робить усе, щоб дестабілізувати Україну й нав'язати себе як неминучого гегемона у розв'язанні питань європейської та світової політики. Чергове брязкання зброєю – це нова спроба тиску і привернення уваги до власного порядку денного. Енергетична й військова сфери – це головні інструменти впливу Москви на зовнішній світ. Піднімаючи ставки, Росія також прагне заблокувати будь-який позитивний порядок денний у відносинах ЄС-Україна та НАТО-Україна.

**АНДРЕАС УМЛАНД
– АНАЛІТИК
ШВЕДСЬКОГО
ІНСТИТУТУ
МІЖНАРОДНИХ
СПРАВ**

Україна, очевидно, готова до можливого широкомасштабного вторгнення – й у моральному, й у військовому планах. Не можна виключати найпесимістичніший сценарій. Готовність колективного Заходу помирати за Харків доволі умовна. Саме тому Кремль може дозволити собі підвищувати ставки, аби добитися поступок у невійськовій сфері – остаточного введення в експлуатацію Північного потоку-2 тощо. Захід справляє враження неконсолідованого й зайнятого внутрішніми проблемами.

ЄС багато говорить про свою стратегічну автономність. Проте політика Євросоюзу щодо Росії та України демонструє його слабкість і непослідовність. Обмежувальні заходи проти Росії за анексію та окупацію територій України були недостатніми. Німеччина як провідна країна у ЄС діє іноді на шкоду загальній політиці. ЄС неспроможний надати гарантії безпеки Україні. Захід і досі погано розуміє спосіб мислення Кремля, який поважає силу, а компроміс і дипломатію вважає слабкістю.

Якщо ж говорити про енергетичну кризу, то я вважаю, що українське керівництво чудово розуміє, на яку підтримку з боку західних партнерів воно може розраховувати. Навряд чи Євросоюз як такий готовий мати справу з повномасштабною енергетичною кризою.

Збільшення російських військ на українському кордоні – це форма політичного тиску. Чи це серйозна підготовка до війни, чи початок дрібної ескалації, чи спосіб просто налякати Україну та Захід – ми дізнаємося пізніше. Кремль також може ще не знати, що саме Путін робитиме, він може ухвалювати рішення поступово, в міру розвитку подій.

Захід явно не збирається допомагати Україні безпосередньо, тобто військами. Однак це також може бути непотрібним. Україна готується до такого сценарію вже більше семи років. Таким чином, підготовка є кращою, ніж у 2014 році. Ситуація є зрозумілішою, ніж у 2014 році. Наскільки далеко зайде Захід у плані запровадження санкцій проти Росії, ще невідомо.

Риторично Захід сьогодні займає гострішу позицію щодо Росії. Що стосується вибору політики, це стане зрозуміло, коли провокація відбудеться. На Заході складається враження, що попередні санкції були частковим успіхом. Вони не розв'язали ситуацію, але стримали Росію. Отже, якщо буде ескалація – можуть бути нові галузеві та індивідуальні санкції. З іншого боку, на Заході також точаться дискусії щодо нових поступок стосовно виконання українською стороною мінських домовленостей відповідно до їх російської інтерпретації.

Стосовно Північного потоку-2 на Заході є відчуття солідарності щодо України. Однак у Німеччині є різні групи, які отримують прибуток від цього газопроводу і яких менше цікавлять політичні наслідки. Проте США все ще можуть зупинити Північний потік-2, запровадивши санкції.

ЯРОСЛАВ ЧОРНОГОР
– ЧЛЕН ПРАВЛІННЯ ГО
«РАДА ЗОВНІШНЬОЇ
ПОЛІТИКИ
«УКРАЇНСЬКА
ПРИЗМА»

Нарощування кількості російських військ – це сигнал країнам НАТО, що РФ «підвищує ставки», погрожуючи розв'язанням повномасштабної війни на території України. Таким чином Росія добивається уваги провідних країн світу, передовсім США. Це робиться для того, щоб з РФ рахувалися у великій політиці.

РФ використовує загрозу війни як метод тиску на Україну та її партнерів.

Борис Джонсон у своїй промові окреслив проблеми в міжнародній системі та закликав протистояти їм. Велика Британія багато робить для посилення оборони та стійкості України. Але чи буде значна підтримка від інших європейських країн – це велике питання, бо: по-перше, Британія вийшла з ЄС, по-друге, сам ЄС має безліч серйозних проблем внутрішнього і зовнішнього характеру.

ЄС не виніс ніяких уроків, для цієї організації провідною темою є якомога нижчий рівень інтенсивності конфлікту та внутрішня стабільність, відповідно, всі зусилля спрямовані на це, звідси і спроби домовитися з російським агресором.

Стосовно газопроводу, то рівень залежності від російських енергоносіїв у різних країнах Європи різний, тому й готовність підтримати Україну і при цьому протистояти РФ – різний. Годі розраховувати на єдиний фронт підтримки, бо кожна країна в першу чергу буде захищати свої інтереси. Справа захисту України – це справа, власне, самих українців, це потрібно усвідомити й саме з цих позицій вибудувати захист. А міжнародна підтримка може бути лише додатковим фактором, хоча й безумовно важливим.

ДАВІД СТУЛІК
– СТАРШИЙ
АНАЛІТИК ЦЕНТРУ
ЄВРОПЕЙСЬКИХ
ЦІННОСТЕЙ (ПРАГА)

Справді, усі ці дестабілізаційні зусилля чи то з боку Росії (збільшення її армії на кордонах з Україною, нестабільні постачання газу до Європи, діяльність у Західних Балканах, Центральній Африці тощо), чи то з боку Білорусі (штучно спричинена криза мігрантів), яка за самопроголошеного «президента» Лукашенка перетворилася на маріонетку в руках Кремля у його операціях проти Заходу, є частиною однієї більшої гри – випробування Заходу Кремлем. Проте варто враховувати можливість того, що Захід (чи Польща) буде відволікатися на ситуацію на кордоні з Білоруссю й буде менш готовим до інших агресивних дій та кроків дуету Лукашенко-Путін.

Особисто я не думаю, що Путін зміг би розпочати повномасштабну війну в Україні та проти неї. Він зіткнеться з жорстким опором, що призведе до значних втрат також на боці російської армії. Це може мати негативні наслідки для нього вдома, у Росії. Натомість він може бути сповнений рішучості очолити короткі та швидкі

військові операції проти України, які могли б дати йому миттєві здобутки. Можна було б думати про введення російських військ на територію окупованих частин Донбасу, де ці війська могли би перебувати як «миротворці» (як у Придністров'ї). Звичайно, для цього Путіну знадобиться привід, тож він може робити якісь провокації на цих окупованих територіях і використати їх як формальний привід втрутитися.

Зараз почалася підготовка інформаційного поля бою. Завжди, коли російські ЗМІ, які перебувають під сильним контролем і пильною увагою Кремля, починають інформаційні кампанії, вони проводяться з конкретною метою. Можна бути впевненим, що в їхньому таймінгу немає нічого «раптового». Навпаки, ці інформаційні операції є сигналом того, що Кремль розпочав чергову гібридну операцію проти своїх «ворогів»: Заходу й України.

Я також не можу виключити можливість того, що Путін, роблячи всі ці кроки з дестабілізації, лише вкотре перевіряє «червоні лінії» західної оборони та реакції. Він також може блефувати та підвищувати ставки у своїх відносинах із Заходом/Україною, а також готувати кращі переговорні позиції, використовуючи гібридні та військові загрози.

ІЛЛЯ ПОНОМАРЕНКО – УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ ТА ВІЙСЬКОВИЙ КОРЕСПОНДЕНТ

На мою думку, нарощування російських військ на українському кордоні свідчить про намір російського керівництва вчергове використати військово-політичне напруження в регіоні як важіль політичного тиску на країни Європи, зокрема Німеччину та Францію. Можливо, це пов'язано з проблемами щодо сертифікації Північного потоку-2.

Як продемонструвала ще криза квітня 2021 року, шантаж демонстративними військовими маневрами біля кордонів України є ефективним інструментом. Водночас я вважаю, що Росія економічно, військово, політично не є спроможною до виконання такого завдання, як повномасштабне вторгнення, розгром українського війська, знищення центрів спротиву та нав'язування певної мирної угоди з політичним керівництвом України. Надзвичайно висока ціна та сумнівні результати такої операції робить цей варіант розвитку подій маловірогідним.

Я думаю, що жодна зі сторін, включно з самою РФ, не є політично, економічно й військово готовою до саме такого сценарію на всі 100%. ЄС не може допустити велику війну масштабів В'єтнаму й мільйони українських біженців з атакованих міст, НАТО теж зазнає нищівних політичних збитків через провал стримування Росії на своєму східному фланзі. Україна також, зважаючи на системні проблеми свого сектора оборони, не має 100% шансу відбитися від повномасштабної багатопланової операції. Але велика територія, мотивоване військо і значна здатність населення до самостійної мобілізації (що засвідчив 2014 рік) робить ціну вторгнення й окупації безумовно занадто високою.

Щодо слів Бориса Джонсона, то, як на мене, це поєднання декларації та заклику до відповідної позиції Західної Європи – британські еліти історично досить добре розуміють необхідність жорсткого підходу до стримування Росії, і сьогодні доволі серйозно посилюється запит на політичне лідерство в західному світі. Останні політичні кроки, організовано злиті в ЗМІ, зокрема повідомлення про готовність відправити 600 військовослужбовців, свідчать про готовність Лондона як мінімум займати сувору та рішучу позицію, що вже є серйозним фактором для Кремля, який поважає лише мову сили.

Щодо інструментів впливу, вважаю, що у ЄС, незважаючи на слабкість його політичної волі, усе ще є серйозні важелі: перш за все, можливість заморожування багатомільярдних статків російської еліти, а також запровадження інших важких економічних санкцій, що і слугує максимально ефективним засобом стримування.

Повномасштабне вторгнення і спроба окупації 40-мільйонної України в будь-якому разі означає операцію масштабів Іраку 2003-го року, і, відповідно, безпрецедентні людські втрати й матеріальні збитки. У разі дійсно повномасштабного вторгнення, як я вважаю, нові виклики, такі як небачена міграційна криза на західних кордонах ЄС, стануть набагато небезпечнішими, ніж енергетична криза, тому Європа найімовірніше докладе набагато більше зусиль для запобігання вторгнення, аніж для пошуку нового замирення після завоювання України.

**ДАНІЕЛЬ
ШЕЛІГОВСЬКИЙ
– КЕРІВНИК
ПРОГРАМИ СХІДНОЇ
ЄВРОПИ ПОЛЬСЬКОГО
ІНСТИТУТУ
МІЖНАРОДНИХ СПРАВ**

Основний сценарій полягає в тому, що Росія підвищує ставки та готує ґрунт для переговорів зі Сполученими Штатами про майбутнє архітектури безпеки в Європі. З російської точки зору, така нова домовленість повинна передбачати, з одного боку, так звану сферу привілейованих інтересів Росії, частиною якої має бути Україна. З іншого – створення буферної зони в Центральній Європі, де Росія хотіла б бачити обмежену військову присутність НАТО.

Також є сценарій можливого повномасштабного військового втручання в Україну – загроза є. Але в кінцевому підсумку це буде залежати від реакції Заходу. Якщо не буде відповіді на позицію російських військових, то можливий і другий сценарій.

Євросоюз тут не є орієнтиром для Росії. Для Москви це все про НАТО і США. Тому це залежить насамперед від готовності американців підтримати Україну та жорстко відреагувати. У США розгорнулася дискусія між тими, хто готовий протистояти Росії, і тими, хто готовий пожертвувати Україною. Результат цієї дискусії досі неясний. Зазвичай, я б сказав, що США не підтримають угоду з Росією на шкоду Україні, але скупчення своїх військ навколо України Кремль полегшує Вашингтону ухвалення такого рішення й виправдовує його як «задля миру».

Важіль впливу ЄС на Росію полягає в економічній сфері: санкціях, енергетичній політиці та торгівлі. Зовнішня політика й політика безпеки все ще залишається в руках держав-членів, незважаючи на їхню координацію. Спільної військової відпові-

ді з боку ЄС не буде, це залежить від НАТО. Ми дізналися, що Росія не ухиляється від застосування військової сили, якщо ціна відносно скромна, а Захід не готовий діяти рішуче. Крім того, ми не повинні покладатися на добросовісність Росії. Але я вважаю, що ще не всі в ЄС це розуміють.

Щодо енергетичної кризи, ключове питання полягає в тому, чи буде все-таки транзит газу через Україну. З цього приводу мали бути переговори між ЄС, Росією та Україною. Звісно, було б набагато легше, якби не було альтернативи – такої, як, наприклад, Північний потік-2. Газ, який проходить через Україну, незабаром може бути переправлений через Північний потік-2, тож українська газова інфраструктура стане значною мірою зайвою. Цей газопровід дає Росії величезні важелі впливу на Німеччину та ЄС загалом. Насправді Північний потік-2 доводить, що німці мали рацію і зміни дійсно могли відбутися через торгівлю. Однак це працює інакше, ніж вони вважали, оскільки дозволяє ввести антикорупційні норми та корупцію в демократії. Путін використовував Північний потік-2, щоб ускладнити рішучу відповідь ЄС на його авантюризм.

Якщо говорити про мігрантів на білорусько-польському кордоні, то питання в тому, хто стоїть за кризою – Лукашенко чи Путін. Я б не зайшов так далеко, щоб сказати, що Путін організував усю кризу з самого початку. Я припускаю, що це помста Лукашенка – покарати Польщу та Литву за підтримку білоруської опозиції й санкції ЄС проти Білорусі на початку цього року.

Крім того, Лукашенко створив кризу, щоб запропонувати рішення, і був би готовий зробити крок назад, якщо буде нагороджений скасуванням санкцій. Але ЄС наразі не готовий до такого рішення. Хоча якщо припустити, що за цим стоїть Путін, я думаю, ми також можемо вважати, що цей конфлікт відволікає увагу від дій Росії на українських кордонах.

Нинішня загроза військового вирішення є найвищою з 2015 року. На це є кілька аргументів. З одного боку, пандемія COVID-19 змушує Захід зосередитися внутрішньо, польсько-білоруська криза поглинає увагу НАТО, а виведення військ США з Афганістану змушує Росію думати, що американська могутність занепадає. З іншого боку, Росія нагромадила найбільші міжнародні резерви у своїй історії, тож якщо Путін мав ризикувати зазнати додаткових витрат, то зараз саме час. Усе це разом узятє означає, що з російської точки зору відкрилося «вікно можливостей» зробити крок уперед. І все-таки я не думаю, що це буде повномасштабна війна, швидше за все, ескалація на Донбасі або невелика атака, щоби побачити, якою буде відповідь Заходу. Але знову ж таки, якщо відповіді не буде, то Росія може піти далі.

Інформаційна війна є частиною спроб росіян залякати Захід – створити враження, що цього разу Росія дійсно має серйозні наміри. Це свого роду захоочення для США сісти за стіл переговорів із Росією. Але якщо росіяни серйозно замислюються про військову операцію, то їм потрібен привід – не обов'язково для себе, а для тих на Заході, хто постійно шукає аргументу, щоб закрити очі на дії Росії. Отже, це все задля того, щоби залишилися ті, хто виправдовує російську агресію та стверджує, що Росія була змушена чи спровокована до цього.

**Нарощування
кількості
російських військ -
це сигнал країнам
НАТО, що РФ
«підвищує ставки»,
погрожуючи
розв'язанням
повномасштабної
війни на території
України. Таким
чином Росія
добивається уваги
провідних країн
світу, передовсім
США.. Це робиться
для того, щоб з
РФ рахувалися у
великій політиці.**

PROMOTE FREEDOM
FOUNDATION

Підтримайте фундацію через

<https://promotefreedom.foundation/donate/>

CURB THE ATTACK!

SPECIAL EDITION

**ROMAN SUSHCHENKO, VITALIY PORTNIKOV, VOLODYMYR OGRYZKO,
ROLAND FREUDENSTEIN, RASA JUKNEVIČIENĖ, ROBERT BIEDROŃ,
WITOLD WASZCZYKOWSKI**

OCTOBER-NOVEMBER-DECEMBER 2021

Brussels Ukraine Review